

vergadering **14**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 14 december 2016

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de berichten betreffende spionage voor de Turkse overheid via Diyanet-moskeeën in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over spionage voor de Turkse overheid via door de Vlaamse overheid erkende moskeeën van het Diyanet-netwerk	5
ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de situatie van mensen met een beperking, 10 jaar na het VN-verdrag betreffende de rechten van mensen met een handicap	
ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de positie van andersvaliden naar aanleiding van 10 jaar VN-verdrag en de kritiek van GRIP	10
VOORSTEL VAN DECREET van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties – 1012 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	16
ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan voor kleuterparticipatie en de invoering van een 'kleuterparticipatiecoördinator'	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan voor kleuterparticipatie	
ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de kleuterparticipatie en de invoering van een kleutercoördinator	16
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de resultaten van het overleg met de federale regering betreffende de blokkering van de vernieuwde Vlaamse rijopleiding	
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de afschaffing van de wachttijd bij het voorlopig rijbewijs	22
ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitvoeringsbesluiten bij het Logiesdecreet, met name wat de brandveiligheid betreft	27

ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderzoek naar mogelijke alternatieven voor het Saeftinghedok in de Antwerpse haven	30
ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de gevolgen van de strengere toepassing van de Brusselse geluidsnormen voor de luchthaven van Zaventem	33
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het SERV-onderzoek naar werkbaar werk bij zelfstandigen	
ACTUELE VRAAG van Grete Remen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de stagnatie van werkbaar werk bij zelfstandige ondernemers	36
ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het negeren van wetenschappelijke adviezen bij de vaststelling van visquota	
ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de visquota voor tong en de bijdrage van Vlaanderen aan meer selectieve visserijtechnieken	41
ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de plafonds voor reclame-inkomsten bij de VRT	46
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	49
ONTWERP VAN DECREET houdende invoering van een gereguleerde boekenprijs	
– 945 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	49
Artikelsgewijze bespreking	54
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de milieueffectrapportage van bepaalde openbare en particuliere projecten	
– 965 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	54
Artikelsgewijze bespreking	54
ONTWERP VAN DECREET tot overname van de personeelsleden van de vzw Plan C door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij	
– 975 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	55
Artikelsgewijze bespreking	55
ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen	
– 986 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	55
Artikelsgewijze bespreking	56

ONTWERP VAN DECREET houdende de oprichting van het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid – 923 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	56
Artikelsgewijze bespreking	56
VOORSTEL VAN DECREET van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties – 1012 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	57
Algemene bespreking	57
Artikelsgewijze bespreking	58
ONTWERP VAN DECREET houdende de oprichting van het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid – 923 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	58
ONTWERP VAN DECREET houdende invoering van een gereguleerde boekenprijs – 945 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4	
Hoofdelijke stemming	59
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de milieueffectrapportage van bepaalde openbare en particuliere projecten – 965 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	59
ONTWERP VAN DECREET tot overname van de personeelsleden van de vzw Plan C door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij – 975 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	59
ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen – 986 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	60
VOORSTEL VAN DECREET van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties – 1012 (2016-2017) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	60
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	60
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	64
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	64

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 14 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Rik Daems, Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Cindy Franssen, An Moerenhout, Tom Van Grieken: familieverplichtingen;

Björn Anseeuw, Yamila Idrissi, Ann Soete, Emmily Talpe: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 60/11)

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de berichten betreffende spionage voor de Turkse overheid via Diyanet-moskeeën in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over spionage voor de Turkse overheid via door de Vlaamse overheid erkende moskeeën van het Diyanet-netwerk

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Homans.

De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): De Turkse overheid heeft na de coup poging van 15 juli via Diyanet de opdracht gegeven om een rapport te maken van de verschillende instellingen die verbonden zijn aan de Gülen-beweging. Dat zijn onder andere scholen, liefdadigheidsinstellingen en ngo's in verschillende landen, waaronder het onze.

We weten dat Vlaanderen 38 moskeeën telt die behoren tot de Diyanet-beweging. Diyanet heeft bevestigd dat dit rapport is verstuurd. In Duitsland heeft de krant Die Welt drie dergelijke rapporten kunnen inkijken. Daaruit blijkt dat er niet alleen wordt gerapporteerd over de Gülen-beweging, maar dat er ook kritische noten zijn opgenomen over mensen die kritisch omgaan met de Turkse overheid, zijnde journalisten of plaatselijke politici.

We weten dat Diyanet oorspronkelijk is opgericht om het seculiere karakter te bewaren maar nu eerder een verlengstuk is van het wij-zijverhaal dat president Erdogan naar voren brengt.

We weten dat minister Crevits, uw collega, van de Turkse vertegenwoordiger een njet heeft gekregen voor de opleiding van een binnenlandse imamopleiding. De vertegenwoordiger argumenteerde dat hij tegen de inmenging is van de Vlaamse en Belgische overheid ter zake.

We weten dat men in het actieplan antiradicalisering streeft naar een betere inbedding en we weten dat dergelijke zaken onder spionage vallen. Minister, hebt u meer informatie over moskeeën in Vlaanderen die zijn ingegaan op deze oproep van de Turkse overheid en van Diyanet?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, ik ben blij met het voortschrijdend inzicht van alvast één partij. Jarenlang waren wij de enige partij die kritische vragen stelde over Diyanet, nu volgt ook Open Vld, al was het nochtans een Open Vld-minister die destijds de eerste Diyanet-moskee in Vlaanderen erkende.

Minister, sinds de mislukte staatsgreep in Turkije voert het Erdogan-regime een hele hetze tegen andersdenkenden, tegen critici, tegen aanhangers van de Gülen-beweging. Via de tentakels van de Diyanet-koepel wordt die hetze nu ook in andere landen voortgezet. Er is sprake van 38 landen waarin 50 rapporten zouden zijn opgesteld van mensen die behoren tot de Gülen-beweging, van critici van Erdogan en dergelijke meer. Dat is natuurlijk een gevolg van de manier van werken. De imams in de Diyanet-moskeeën worden aangesteld en betaald door de Turkse overheid, de preken worden geschreven in Ankara enzovoort.

Nu blijkt dat die imams en de verantwoordelijken in de Diyanet-moskeeën niet alleen de woordvoerders en de propagandisten van Erdogan zijn maar blijkbaar ook zijn geheim agenten, die spionageopdrachten uitvoeren voor de Turkse overheid. En inderdaad, in België zouden er 65 moskeeën zijn die behoren tot de Diyanet-structuur, in Vlaanderen zijn er althans 13 die erkend zijn door de Vlaamse Regering en die jaarlijks samen zo'n half miljoen euro subsidies ontvangen.

Minister, indien men inderdaad vaststelt dat er in die moskeeën spionageopdrachten zijn uitgevoerd voor de Turkse overheid, dan moeten die moskeeën worden gesloten, moet hun erkenning worden ingetrokken en moeten die imams en verantwoordelijken het land worden uitgezet.

Minister, ik vraag u, als bevoegd minister, welke initiatieven u al hebt genomen, wetende dat die spionage-opdracht al enkele maanden loopt, ook in door Vlaanderen erkende moskeeën? Welke initiatieven hebt u genomen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, collega's, het voordeel is dat de vraag redelijk voorspelbaar was. Ik had ze al sinds maandag zien aankomen. Het heeft mij een beetje tijd gegeven om de nodige initiatieven te nemen, los van het feit dat ik die natuurlijk ook al had genomen zonder dat u de vraag had moeten stellen.

U weet hoe de erkenningsprocedure in elkaar zit. Vlaanderen is bevoegd om een erkenning te geven. Vlaanderen is ook bevoegd om een erkenning al dat niet in te trekken. U weet ook hoe de financiering en de subsidiëring van moskeeën gebeurt. Ik lees heel leuke – leuk is veel gezegd – berichten op Twitter van uw partij en van uzelf hoe ik persoonlijk verschillende moskeeën subsidieer. U weet dat dat niet klopt. De Vlaamse overheid subsidieert geen erediensten, geen enkele: geen islam, geen katholieke godsdienst, geen orthodoxe godsdienst, geen protestantse godsdienst enzovoort.

Specifiek wat Diyanet betreft: ik betreur het ten zeerste, mijnheer De Gucht, dat buitenlandse conflicten worden geïmporteerd in onze Vlaamse samenleving. Absoluut. Ik heb het er gisteren nog over gehad met een vriend van Turkse origine die dat ook zei. Hij is hier geboren. Hij is derde generatie. Hij heeft nog

een band met Turkije, maar hij vindt het absoluut onaanvaardbaar dat buitenlandse conflicten worden geïmporteerd in onze Vlaamse samenleving.

Wat heb ik ondertussen gedaan? Ik heb een schrijven gericht aan collega Geens, die bevoegd is voor de justitie en voor de Staatsveiligheid. Ik heb hem uitdrukkelijk gevraagd wat de visie is over de berichtgeving. Ik tast een klein beetje in het duister, net zoals u. Ik lees de media. Is dit waar, is dit niet waar? Wat is de visie van de staatsveiligheid? Ik heb tegelijkertijd ook een schrijven gericht aan de Moslimexecutieve, die instaat voor de erkenningsaanvragen. Zij moeten de aanvragen op mijn bureau doen belanden. Ik heb de Moslimexecutieve naar haar visie gevraagd. Ik heb tegelijkertijd ook gevraagd aan de provinciebesturen die instaan voor de goedkeuring van de jaarrekening en bij afgeleide ook de subsidiëring van de erkende geloofsgemeenschappen, om de vertegenwoordigers van de verschillende moskeeën in hun provincie samen te roepen om te vragen naar hun visie. Ik heb vandaag ook nog getelefoneerd met de ambassadeur van Turkije in België met de vraag om een dringend gesprek. Ik denk dat dat absoluut noodzakelijk is.

Als natuurlijk uit alle vragen die ik nu heb gesteld, blijkt dat er wel degelijk problemen zijn, dan zal ik onverwijld – ik weet dat voor mijn partij het woordje 'onverwijld' niet altijd een gemakkelijk woord is – overgaan tot intrekking van de erkenningen als dat moet.

Mijnheer De Gucht en mijnheer Janssens, ik wil duidelijk zeggen – vooral tegen de heer Janssens – dat ik deze legislatuur nog geen enkele moskee heb erkend. Mijnheer Janssens, u schrijft elke dag op Twitter dat ik er 45 heb erkend. Quod non. Ik heb er nog geen enkele erkend. Wat heb ik wel gedaan? Ik heb een aantal aanvragen gekregen en ik heb die onverwijld teruggestuurd naar de Staatsveiligheid omdat het advies voor mij onvoldoende was. Ik hoop dat het voltallig Vlaams Parlement hierachter kan staan, want ik doe een oproep aan de moskeeën die in dezen gevisieerd zijn om zich uitdrukkelijk te distantiëren van wat nu wordt genoemd. Ofwel wil men deel uitmaken van onze samenleving, ofwel niet, maar de toekomst is samen, of de toekomst is niet. (*Applaus bij de N-VA*)

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Minister, ik zou voorstellen dat u een vraag stelt aan minister Geens. Voor een erkenning kan plaatsvinden, moet er immers een ruime doorlichting van de moskee gebeuren, zoals u ook aangaf. Ik denk dat het een goede zaak zou zijn, mochten de Diyanet-moskeeën opnieuw worden doorgelicht door de minister.

Ik roep ook minister Crevits op om blijvend werk te maken van een Vlaamse imamopleiding. Dit is heel belangrijk. Imams moeten mensen zijn die hier worden opgeleid, die volgens de waarden en normen die hier heersen, weten hoe religie en maatschappij ten opzichte van elkaar staan.

Daarnaast hoop ik...

De voorzitter: ... dat ik kan afsluiten.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, u komt graag tussen, ik weet dat.

De voorzitter: Neen, ik hou de tijd in de gaten.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Daarnaast hoop ik dat u werk maakt van de erkenning van nieuwe moskeeën, op voorwaarde dat ze zich houden aan de regels zoals decretaal vastgelegd, namelijk dat ze zich houden aan de Grondwet en de imams de inburgeringscursus doorlopen. Het is heel belangrijk dat we

ervoor zorgen dat we een islam hebben die ingebed is onze samenleving. Daar moeten we werk van maken.

De voorzitter: Mijnheer De Gucht, uw spreektijd is om. U moet geen misbruik maken. U kunt straks uw verhaal afmaken.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, u hebt met uw antwoord vooral aangetoond dat het met de controle op de erkende moskeeën helemaal mank loopt. De Vlaamse overheid erkent moskeeën zodat ze weet wat er gebeurt en zodat ze er controle op kan uitoefenen. Al maandenlang – sinds september volgens de berichtgeving – zijn er spionageopdrachten lopende in die moskeeën, ook in de door de Vlaamse Regering erkende moskeeën. Niemand weet blijkbaar ergens van. Er wordt geen enkele actie ondernomen. Pas nu, nu we hier vragen stellen, schrijft u een briefje naar deze of gene, doet u een telefoontje naar deze of gene, en daarmee is het probleem alweer opgelost.

Het Turks regime dat in de Diyanet-moskeeën die door de Vlaamse overheid erkend zijn de lakens uitdeelt, schendt de mensenrechten aan de lopende band. Wat hebt u in hemelsnaam nog nodig om die erkenning in te trekken? Een van de erkenningscriteria is dat men de mensenrechten moet naleven en onderschrijven. Dat gebeurt helemaal niet en wordt met de voeten getreden. Bent u van mening dat er aan de erkenningscriteria momenteel nog wordt voldaan?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Minister, deze discussie bewijst voor mij het belang van de strenge procedure tot erkenning van de moskeeën, maar vooral ook het belang van controle op wat er in reeds erkende moskeeën gebeurt. Het is evident dat er zo snel mogelijk opheldering moet komen over vermeende spionagepraktijken. Mijnheer Janssens, u weet heel goed dat dit de bevoegdheid is van de federale overheid. De minister hier verwijten dat ze al maanden op haar lauweren rust, is absoluut flauwekul.

Minister, ik wil heel duidelijk zijn. Als er effectief spionagepraktijken gebeuren, dan kan er geen sprake zijn van nieuwe erkenningen. Daarmee ga ik akkoord. Als in erkende moskeeën dergelijke praktijken gebeuren, dan moet die erkenning worden ingetrokken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Artikel 4, 6°, van het besluit over de erkenningen is heel duidelijk: respect voor de Grondwet, respect voor de mensenrechten. Ook de autonomie van een moskee valt daaronder, maar als het over politiek gaat en als men daarvan gebruik zou maken om mee te werken aan praktijken die een schending van de mensenrechten tot gevolg hebben, dan kan dat uiteraard niet en dan moet er opgetreden worden.

Ik ben tevreden met het antwoord van de minister dat ze al de nodige contacten heeft gelegd met de minister van Justitie, de Moslimexecutieve, de provincies en de ambassadeur van Turkije. Hij moet opheldering in dit dossier kunnen brengen. Minister, kunt u ons op de hoogte houden van de stappen die gezet worden? We zijn allemaal erg bekommerd om de berichten die ons hebben bereikt over mogelijke spionage en verklipping. Problemen importeren, kan niet. We willen hier een harmonieuze samenleving. Die moet gestoeld zijn op basis van dialoog, onze waarden en democratie. Iedereen moet zich daarachter scharen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, het probleem van buitenlandse invloed op moskeeën hier is niet nieuw. Anderhalf jaar geleden hebben we aan de regering gevraagd om komaf te maken met invloeden uit Saoedi-Arabië en Turkije. Herhaaldelijk hebben we daar vragen over gesteld. Telkens krijgen we hetzelfde antwoord: ik heb een brief geschreven naar Staatsveiligheid en het is een federale bevoegdheid.

U geeft nu opnieuw hetzelfde antwoord. Minister, in plaats van u te verschuilen achter andermans bevoegdheden, kunt u aangeven wanneer u eindelijk tot actie overgaat? Iedereen is het erover eens dat wat er nu gebeurt, onaanvaardbaar is.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Gucht, ik heb contact gehad, zowel telefonisch als per brief, met federaal minister Geens over deze actuele kwestie, en over de al dan niet erkenning van Dyanet-moskeeën die nu al een erkenning hebben, zodat die kunnen worden doorgelicht. Het gaat niet over het toekennen van een extra erkenning van de dossiers die op mijn tafel zijn beland, en die ik onmiddellijk heb teruggestuurd naar het federale niveau met de boodschap dat het advies absoluut ontoereikend is.

Mijnheer Janssens, ik heb liever een erkende moskee, dan een niet-erkende moskee. U kunt natuurlijk zeggen dat de Vlaamse overheid bevoegd is voor de erkende moskeeën en daarin hebt u gelijk. Ik heb u net proberen uit te leggen hoe de bevoegdheidsverdeling precies in elkaar steekt. Het is beter dat je als overheid nog enige controle hebt. U pleit misschien liever voor garagemoskeeën enzovoort, maar ik ben daar geen voorstander van. Ik heb 43 dossiers op mijn bureau gekregen en die heb ik onverwijld teruggestuurd naar het federale niveau vanwege het ontoereikende advies van de Staatsveiligheid.

Mijnheer Janssens, als u zegt dat ik nu in actie ben geschoten omdat ik had voorspeld dat u hierover een actuele vraag zou stellen, dan vergist u zich. Ik ben daar al meer dan een jaar mee bezig, niet alleen met deze problematiek, maar met de problematiek tout court van de erkenning van moskeeën. Ik herhaal mijn oproep aan alle moskeeën die worden geïsoleerd, om zich publiekelijk... Het is hun taak om dat te doen. De overheid kan heel veel doen en we zullen ingrijpen als het nodig is. Maar ik lanceer heel openlijk en duidelijk een oproep aan de moskeeën die zich geïsoleerd voelen en geïsoleerd worden om zich openlijk en publiekelijk te distantiëren van de praktijken die nu worden geïnsinueerd. Ofwel wil men deel uitmaken van onze Vlaamse samenleving, ofwel niet. Maar de toekomst is samen, of is niet samen. Dat is een heel duidelijke keuze.

Ik heb gevraagd om onmiddellijk, per kerende een antwoord te bezorgen aan alle instanties die ik daarnet heb opgesomd. Indien nodig, zal ik onverwijld overgaan tot de intrekking van hun erkenning. *(Applaus bij de N-VA)*

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): In het verleden was de Turkse samenleving een seculiere samenleving, en die is nu aan het evolueren naar een autocratische samenleving met Dyanet als de manier om via religie de buitenlandse diaspora onder het bewind van Ankara te krijgen. We moeten er alles aan doen om duidelijk te maken dat we enerzijds met dergelijke zaken niet akkoord gaan, maar anderzijds mensen die gelovig zijn en hier wonen, willen inbedden in onze samenleving, met het ondersteunen van onze waarden en normen, zodat ze de vrijheden die vasthangen aan de democratie, ten volle kunnen beleven en uitoefenen.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Ik vraag me vaak af wat er allemaal moet gebeuren in Turkije voor men er in dit parlement van doordrongen is dat de mensenrechten daar aan de lopende band worden geschonden.

Minister, samen met uw partij trekt u alweer de paraplu open en u verwijst naar het federale niveau. Maar u en u alleen bent verantwoordelijk voor de intrekking

van de erkenning van die moskeeën. Als er op dit moment wordt vastgesteld dat daar spionageactiviteiten zijn, als men weet dat die Dyanet-moskeeën vallen onder het Turkse Erdoganregime, dat tienduizenden militairen, rechters en oppositiemensen de voorbije maanden in de gevangenis heeft gesmeten, als men weet dat de imams in die moskeeën op de payroll van Erdogan staan en dat ze alleen maar campagne en propaganda voeren voor Erdogan, wat hebt u dan nog meer nodig om nu eindelijk de erkenning van die moskeeën in te trekken? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de situatie van mensen met een beperking, 10 jaar na het VN-verdrag betreffende de rechten van mensen met een handicap

ACTUELE VRAAG van Martine Taelman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de positie van andersvaliden naar aanleiding van 10 jaar VN-verdrag en de kritiek van GRIP

De voorzitter: De actuele vraag van de heer Van Malderen aan minister Vandeuren zal worden beantwoord door minister Homans.

De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, dames ministers, het VN-verdrag heeft een duidelijk doel: het volwaardig laten participeren van personen met een beperking aan onze samenleving en heel de samenleving daarvoor mobiliseren.

Gisteren vierden we het tienjarig bestaan van dat VN-verdrag. Het woordje 'vieren' mogen we gerust tussen aanhalingstekens plaatsen, want het blijkt dat we er tien jaar na het verdrag amper op vooruitgegaan zijn. Mensen met een handicap ervaren vandaag op heel essentiële criteria nog altijd een achterstelling.

Minister, het moet mij van het hart dat de reactie van de regering op deze vaststelling door het middenveld aan de magere kant was. Minister Homans, u verwees zelf naar een conferentie volgend jaar. Ieder probleem zijn conferentie. Minister Vandeuren verwees naar de persoonsvolgende financiering, het vlaggenschip van het welzijnsbeleid van minister Vandeuren en bij uitbreiding van de Vlaamse Regering.

De toestand van die persoonsvolgende financiering werd ons in de uren die volgden bijzonder snel en pijnlijk duidelijk. Na drie uur debat in de commissie Welzijn bleken er op heel essentiële vragen geen antwoorden te komen. Het gaat om vragen als 'Hoe soepel gaan mensen bijkomende zorg kunnen vragen op het moment dat ze zelf als mantelzorger de zorg voor hun kinderen niet meer aankunnen? Hoe ga je ervoor zorgen dat in de toekomst voorzieningen gefinancierd kunnen blijven worden om de zorg die ze bieden te kunnen blijven aanbieden?' Ik kan zo nog wel een tijdje doorgaan.

Ondanks aandringen kwamen er geen antwoorden. Na afloop van het debat, om kwart na zes, was er plots een tweet van mevrouw van der Vloet, waarin zij zegt: "We gaan akkoord met die persoonsvolgende financiering", het antwoord van minister Vandeuren op de opmerkingen van Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap (GRIP), "maar de manier waarop staat ons helemaal niet aan." Daarmee veegde mevrouw van der Vloet het regeringscompromis van afgelopen vrijdag in één beweging van tafel.

Minister, wat zult u op korte termijn doen om ervoor te zorgen dat we tegemoetkomen aan de tekorten die Vlaanderen heeft ten aanzien van mensen met een handicap? Welke concrete maatregel zullen u en de Vlaamse Regering nemen?

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Voorzitter, ministers, op 13 december is het inderdaad de tiende verjaardag van het VN-verdrag voor de rechten van personen met een handicap. De cijfers tonen spijtig genoeg geen vooruitgang op het vlak van de integratie van die mensen in onze samenleving.

Dat is niet alleen zo op het vlak van de scholingsgraad, want dubbel zoveel mensen zonder handicap zijn in het bezit van een diploma van een hogeschool of universiteit en half zoveel mensen met een handicap zijn in het bezit van een diploma van het secundair onderwijs. Ook op het vlak van tewerkstelling wordt er geen vooruitgang geboekt. Daarmee samenhangend is ook de inkomenssituatie van die mensen natuurlijk precairder. Heel veel minder mensen met een beperking zijn eigenaar van een woning.

De manier om dit te keren, minister, zit natuurlijk niet alleen in het persoonsvolgend maken van de financiering, waarnaar de heer Van Malderen al heeft verwezen. Dat is een groot transitieproces dat met vallen en opstaan wordt gerealiseerd. Noch, minister van Onderwijs, zit het in het M-decreet, waar we ook met de nodige problemen worden geconfronteerd. Maar het zit vooral, minister, en daarom wordt de vraag aan u gesteld, in de coördinatie van de verschillende beleidsdomeinen. Vanaf de wieg moet er voor personen met een beperking worden geïnvesteerd in het creëren van kansen en in de integratie en inclusie in de maatschappij.

Minister, bent u bereid om op korte termijn uw collega's samen te brengen om samen uw schouders te zetten onder de versterking van het beleid, vooral voor jonge mensen met een handicap, om zo eindelijk een trendbreuk teweeg te kunnen brengen in de integratie en inclusie?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, collega's, er moet me echt iets van het hart. De afgelopen weken hebben we mijn beleidsbrieven – ik heb er nogal wat, namelijk zeven – besproken in de commissie. Vorige week was het onder andere de beurt aan de beleidsbrief Gelijke Kansen. Er waren bij aanvang welgeteld twee parlementsleden aanwezig, en tijdens de bespreking verderop, vijf. Dit onderwerp is daar zeer uitgebreid aan bod gekomen. Een half uur aan een stuk – u kunt het verslag erop nalezen – is dit onderwerp aan bod gekomen. Vind ik dit een belangrijke problematiek? Ja, maar ik vind het zeer bizar dat ik nauwelijks zes dagen na de uitvoerige bespreking in de commissie Gelijke Kansen hier een antwoord op moet geven. Maar ik ga antwoorden, voorzitter, zoals u ook van mij gevraagd hebt. *(Opmerkingen)*

Neen, ik mag natuurlijk mijn hart luchten, nietwaar, collega's.

De voorzitter: Minister Homans mag dat.

Minister Liesbeth Homans: Ik mag dat. Dank u wel, voorzitter.

Ik heb mijn eerste becommernis geuit, collega's. Ik vind dit een zeer belangrijke problematiek. Ik vind het gewoon jammer dat er maar vijf parlementsleden aanwezig waren tijdens de bespreking van deze belangrijke problematiek.

De cijfers die maandag laatstleden verschenen zijn op de voorpagina van De Morgen, zijn cijfers van 2006 tot 2014. Mijnheer Van Malderen, ik kan u zeggen

dat deze Vlaamse Regering ondertussen, sinds 2014 – dus eigenlijk de nieuwe Vlaamse Regering waar uw partij geen deel meer van uitmaakt, van de vorige wel – al een aantal maatregelen heeft genomen om de inclusie van personen met een beperking of een handicap te kunnen bevorderen. U hebt zelf verwezen naar de persoonsvolgende financiering. Dat is een zeer goede beslissing van minister Vandeuren. Het is echt de definitie van een rugzakje. Iemand die hulp nodig heeft, iemand met een beperking, kan een rugzakje meenemen, of hij nu van de ene instelling naar een andere voorziening gaat of van een instelling naar huis of dergelijke meer, dat maakt niet uit. Ook het M-decreet, de bevoegdheid van minister Crevits, is een maatregel die de inclusie kan bevorderen. Ook vanuit sociale economie werken wij voluit op de uitrol van individueel maatwerk, wat ook belangrijk is voor personen met een beperking.

Het is misschien wel goed dat u in plaats van vorige week, vandaag de vraag hebt gesteld, want uitgerekend vandaag, deze ochtend, hebben enerzijds de Vlaamse Regering en anderzijds de sociale partners, de syndicaten, het Gebruikersoverleg Handicap en Arbeid en VDAB een engagementsverklaring ondertekend om mensen met een beperking zo veel mogelijk aan de slag te krijgen op de reguliere arbeidsmarkt.

In het kader van Wonen, ook een bevoegdheid van mij, hebben we er de afgelopen tweeënhalve jaar voor gezorgd dat er meer sociale woningen aangepast zijn voor mensen die een beperking of een handicap hebben. Gisteren hebben we in de commissie Bestuurszaken ook het rapport van het Rekenhof besproken, waar op initiatief van collega de Bethune zeer uitgebreid aan bod is gekomen dat we als Vlaamse overheid het voorbeeld moeten geven om zo veel mogelijk mensen met een beperking aan de slag te krijgen en dat we daar absoluut en voorbeeldrol in hebben. Ik ontken dat ook absoluut niet.

Met die rondetafel kunt u misschien lachen, maar ik vind dat niet om mee te lachen. Ik vind het zeer goed dat Vlaanderen in het voorjaar van 2017 de rondetafel van de Verenigde Naties kan organiseren om mensen met een beperking of een handicap meer te kunnen betrekken bij de samenleving, of dat nu gaat over wonen, werk, gezondheid of zorg. Dat is zeer belangrijk en is vorige week ook zeer uitgebreid aan bod gekomen, ook weer op initiatief van collega de Bethune, tijdens de bespreking van de beleidsbrief Gelijke Kansen.

Voorzitter, ik sluit af. Het is goed dat wij het goede voorbeeld geven vanuit Vlaanderen, dat we die rondetafel organiseren, uiteraard in samenspraak met niet alleen de verschillende collega's in de regering maar ook de middenveldorganisaties die relevant zijn in dezen. Uiteraard houd ik ook met hen rekening.

Voorzitter, het is belangrijk om aan de collega's en het voltallige parlement mee te geven dat deze Vlaamse Regering echt wel de mentaliteitswijziging heeft ingezet. Wij zijn geëvolueerd van een medische zorgbenadering naar een mensenrechtenbenadering, die inzet op zelfbeschikking van personen met een beperking. Dat hebben we echt wel gedaan met deze Vlaamse Regering. *(Applaus bij de meerderheid)*

Bart Van Malderen (sp.a): U kunt het niet laten, minister, een sneetje naar de vorige legislatuur. Dat is de aard van het beestje, zeker?

U houdt dat misschien niet bij, maar u bent vandaag 874 dagen minister. 874 dagen hebt u al de kans gehad om beleid te voeren. Dan vind ik dat u wel een heel lange aanloop nodig hebt om een paar maatregelen te kunnen opsommen die in uw beleidsdomein genomen worden om iets te doen aan deze problematiek.

Elk initiatief vind ik goed, maar ik blijf de vraag stellen: hebben we hiermee nu de echt structurele hefboomen in handen om de zaken te veranderen? Sta mij toe

te betwijfelen of een conferentie dat zal doen, net zoals ik eraan twijfel dat uw collega Muyters, die al twee legislaturen bevoegd is voor het werk, er met de initiatieven die hij neemt, voor zal zorgen dat we de kloof van 30 procent dichten tussen mensen met een handicap die aan de slag zijn en andere mensen die aan de slag zijn.

Symptomatisch voor heel dat verhaal, minister, is het verhaal van die persoonsvolgende financiering. U bent er net toe gekomen om dat een typevoorbeeld te noemen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Dat typevoorbeeld van hoe het wel moet, wordt door uw eigen partijgenoten onderuitgehaald op essentiële zaken van een regeringscompromis, van een regeringsvergadering waar het gestoven heeft. Minister, u bent viceminister-president. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Bent u ervan overtuigd, minister, dat deze regering nog in staat is om die structurele hervormingen werkelijk door te voeren?

De voorzitter: Er staat vooraan een klok. Daar kunt u zien hoe lang één minuut duurt. *(Opmerkingen)*

Martine Taelman (Open Vld): Minister, gisteren hebben wij inderdaad heel lang met minister Vandeuren gedebatteerd over de persoonsvolgende financiering. Dat is een heel belangrijk aspect van het beleid. Die persoonsvolgende financiering is voor ons heel belangrijk. Ik word het echt niet beu om dag na dag om te spreken over personen met een beperking en de schrijnende verhalen die zij dagelijks meemaken. Het is dus goed dat we dit vandaag nog eens in de plenaire vergadering aankaarten.

Ik zie in een nieuwsbrief van een middenveldorganisatie die ook dagelijks met die problematieken bezig is, dat we echt meer en meer moeten inzetten – en dat doet deze regering ook – op het systematisch ondersteunen van inclusie. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Maar we mogen niet ontkennen dat er nog altijd problemen zijn en, zo zeggen zij, dat er nog altijd heel veel overheidsgeld verdwijnt in 'segregerende voorzieningen' – dat zijn niet mijn woorden, ik heb heel veel respect voor voorzieningen. Gaat u, als coördinator van het beleid, zelf mee uw schouders zetten onder een geïntegreerd beleid?

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Mevrouw Homans, ik was een van die twee parlementsleden die bij u in de commissie zaten. Ik ben ook een van die parlementsleden die gisteren drie uur met minister Vandeuren hebben gediscussieerd. En toch vind ik het pertinent dat deze vraag vandaag in de plenaire vergadering aan bod komt en extra aandacht krijgt. Want als samenleving in Vlaanderen en in Brussel verspillen ongelooflijk veel talent. Mensen met een handicap hebben dingen te bieden aan een maatschappij. En toch stellen wij vast dat zij veel moeilijker werk vinden. Toch stellen wij vast dat, ondanks het M-decreet, hun inclusie in het onderwijs niet vanzelf loopt. Toch stellen we vast dat de zorg vooral in voorzieningen wordt geboden, terwijl er een heel grote vraag is van mensen om met een persoonlijke assistent in de eigen omgeving te kunnen blijven functioneren.

Ieder jaar tikt de VN ons daarvoor op de vingers. Ieder jaar worden wij daarvoor veroordeeld. Op heel essentiële vragen die ik aan u of aan minister Vandeuren stel, over hoe lang het nog zal duren, komt het antwoord: 'we zullen zien'. Ik herhaal dus mijn vraag. Minister Vandeuren heeft namens dit parlement de opdracht gekregen om er tegen 2020 voor te zorgen dat alle mensen met een

handicap de zorg krijgen die ze moeten hebben. Gisteren kon hij dat niet garanderen. Mijn vraag aan deze regering is dus: zullen in 2020, zoals u beloofd hebt, alle personen met een handicap de zorg krijgen waar ze recht op hebben?

De voorzitter: De heer De Poortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Voorzitter, het is logisch dat de vragen worden gesteld in eerste instantie aan minister Vandeuren. Hij is verantwoordelijk voor de persoonsvolgende financiering. Als hij hier niet is, moeten we ons wel tot u richten, minister Homans. Dat ontslaat de andere ministers trouwens niet van hun verantwoordelijkheid.

De heer D'haeseleer stelde een schriftelijke vraag over de grote inhaalbeweging die nog nodig is op het vlak van werk. Integratie van gehandicapten op de arbeidsmarkt is nog niet wat het moet zijn. De Vlaamse overheid moet daar trouwens zelf nog het voorbeeld in geven.

Eén aspect is nog niet aan bod gekomen, en dat is de communicatie. Ik heb dat hier in de commissie al meermaals herhaald, er schort iets aan de communicatie tussen de Vlaamse overheid en de personen en de middenveldorganisaties. Er is grote ongerustheid, niet enkel over de persoonsvolgende financiering, maar over zowat alle maatregelen die deze regering neemt.

Minister, in welke mate en hoe zult u inzetten om deze communicatie te verbeteren?

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Voorzitter, ik denk niet dat de minister heeft gezegd dat het een onbelangrijk thema is. Het is inderdaad zo dat we het hebben besproken in de commissies Gelijke Kansen en Onderwijs. Mevrouw Kerkhofs had een vraag over het M-decreet, maar die is afgewezen omdat dit allemaal al besproken is in de commissie Onderwijs. Ook in de commissie Welzijn is er al heel wat aandacht aan besteed. Gisteren hebben we drie uur lang over de persoonsvolgende financiering gedebatteerd. Als de heer Van Malderen goed had geluisterd, zou hij weten dat ik het systeem niet onderuit haal.

De N-VA staat volledig achter het systeem persoonsvolgende financiering met regie in eigen handen, want wij denken dat dit de inclusie zeker ten goede komt. Ik heb gezegd dat door het lange proces, het uitstel van de deadlines, het stappenplan dat in maart al voorlag en niet gevolgd is, nu heel snel beslissingen worden genomen. Ik betreur sommige beslissingen, maar het systeem op zich, daar staan we wel achter!

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, niet alleen in uw commissies wordt over dit thema gedebatteerd, maar gisteren ook zeer uitvoerig in de commissie Welzijn. Ik moet het u nageven, mijnheer Van Malderen, u bent er daags nadien in geslaagd om het thema hier weer naar voren te brengen.

Dat geeft ons echter ook de kans om te stellen dat deze regering nooit eerder geziene budgetten ter beschikking stelt voor de persoonsvolgende financiering. Deze financiering gaat rechtstreeks naar de persoon met een handicap. Die kan dan volledig zorg inkopen in een zorgvoorziening, of hij laat zich cash uitbetalen en gaat naar de diensten waar u en ik – inclusief – elke dag naartoe kunnen gaan.

Ik vind het jammer dat hier wordt gedaan alsof minister Vandeuren hier niet over wenst te spreken. Die wil dat zeer graag en heeft dat al zeer uitvoerig gedaan. Ik vind het fijn om van minister Homans te vernemen op welke manier

vanuit verschillende beleidsdomeinen – de GRIP-studie gaat over werk, opleiding, wonen en inkomen – hieraan aandacht wordt geschonken. In die zoektocht naar aandacht voor deze belangrijke doelgroep, minister Homans, kunt u rekenen op steun vanuit mijn fractie. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

Minister Liesbeth Homans: De cijfers zijn van 2006 tot 2014. Begin volgend jaar, januari 2017, zullen de definitieve cijfers verschijnen. De cijfers die u maandag hebt gelezen op de voorpagina van De Morgen waren eigenlijk niet volledig. Wij hebben samen in overleg met minister Vandeuren de handicapmonitor ontwikkeld vanuit de Vlaamse overheid. Dat is echt een wetenschappelijk instrument. Ik betwist absoluut niet de cijfers van het GRIP, voor alle duidelijkheid, ik wil wel het volledige rapport afwachten vooraleer ik definitieve uitspraken doe.

De cijfers lopen maar tot 2014, deze Vlaamse Regering is aangetreden half 2014. We hebben wel degelijk maatregelen genomen die de inclusie van personen met een beperking of een handicap kunnen bevorderen. Er zijn zeker structurele maatregelen bij, mijnheer Van Malderen, ik geloof daar zeker in. U bent een andere overtuiging toegedaan, maar dat is uw volste recht.

Mevrouw Vera Jans heeft het perfect verwoord. Nooit eerder heeft een Vlaamse Regering zoveel middelen vrijgemaakt voor personen met een beperking dan nu voor 2017 gebeurt. In het verleden is hier nooit 117 miljoen euro voor vrijgemaakt.

Wat mevrouw Jans stelt, is meer dan terecht. De definitie van persoonsvolgende ondersteuning houdt in dat de financiering de betrokken persoon volgt en niet omgekeerd. Dat is net de essentie van een persoonsvolgende financiering.

Mijnheer Van Malderen, u kunt verwijzen naar de ene conferentie na de andere. Ik vind dat niet zo belangrijk. Ik vind het belangrijk dat we in Vlaanderen echt het voortouw kunnen nemen. Ik denk niet enkel aan mijn eigen coördinerende functie als minister van Gelijke Kansen. Minister Vandeuren en misschien ook andere leden van de Vlaamse Regering kunnen het voortouw nemen. We hebben het voorzitterschap. We kunnen binnen de Verenigde Naties een rondetafelgesprek organiseren. We zullen de inclusie van mensen met een beperking daar hoog op de agenda plaatsen. Onze resultaten zullen ook hoog op de agenda staan. Hieruit zal blijken dat we het in Vlaanderen niet zo slecht doen. Alles kan beter, maar we zijn beter op weg dan tijdens de vorige legislatuur. *(Applaus bij de N-VA)*

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, dat is een gewaagde conclusie. Binnen twee weken wordt de persoonsvolgende financiering ingevoerd. Ouders weten nog niet hoe ze de zorg voor hun kind concreet moeten organiseren. De voorzieningen weten niet hoe ze hun personeel in de toekomst zullen betalen. Een lid van de meerderheid heeft hier verklaard niet akkoord te gaan met de wijze waarop de minister dit dossier uitvoert. Zo zullen we er niet komen.

Hier wordt geruzied, niet omdat er geen oplossingen voorhanden zijn, maar omdat de politieke wil ontbreekt. Het vertrouwen ontbreekt om vooruit te gaan. De N-VA wil niet dat minister Vandeuren scoort. De N-VA wil op die manier de voorzieningen treffen. Open Vld wil niet dat er meer geld naar zorg gaat. Het kind van de rekening zijn de kinderen met een handicap en de ouders van kinderen met een handicap. Zo zullen we er niet komen. Dit moet anders en beter. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Martine Taelman (Open Vld): Minister, we zijn blij met de aandacht die vandaag en de vorige weken in het Vlaams Parlement aan dit probleem is geschonken. We moeten de omslag maken naar meer inclusie en meer integratie. Dat pad loopt niet altijd over rozen. Dat is normaal. We moeten hier echter veel aandacht aan blijven besteden. Als liberalen staan wij absoluut achter de idee dat iedere persoon de kans moet krijgen die hij of zij verdient. We moeten dit bereiken met meer inclusie en meer integratie in de maatschappij.

Minister, het rondetafelgesprek is zeer belangrijk. Ik houd u er echter aan dat het hier niet bij mag blijven. U moet uw coördinerende rol ter harte nemen. Als liberalen zullen wij altijd blijven vechten voor de inclusie en de integratie van personen met een handicap in de maatschappij. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

VOORSTEL VAN DECREET van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties – 1012 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Lionel Bajart bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, ik zou willen vragen om ons voorstel van decreet houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties bij hoogdringendheid op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan voor kleuterparticipatie en de invoering van een 'kleuterparticipatiecoördinator'

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het actieplan voor kleuterparticipatie

ACTUELE VRAAG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de kleuterparticipatie en de invoering van een kleutercoördinator

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Voorzitter, het afgelopen jaar heeft mijn partij regelmatig van heel wat opiniemakers en criticasters te horen gekregen dat we niet zoveel aandacht aan kleuters zouden moeten schenken. Met de vraag waarom we hier zo veel aandacht aan schonken, trachtten zij het probleem te minimaliseren. We hebben al het hoogste inschrijvingscijfer ter wereld. De vraag was waarom we dat zeer lokale probleem naar voren wilden brengen. Vooral werd geprobeerd het probleem zo klein mogelijk te houden. We kregen te horen dat we ons met andere zaken zouden moeten bezighouden.

De voorbije weken heb ik diezelfde criticasters steeds minder gehoord. Ondertussen hebben we immers al tweemaal in anderstalige kleuters geïnvesteerd. De Vlaamse Regering investeert in maatregelen: in een participatiebonus, in functie van het aantal dagen dat een kind naar school gaat, en nu zelfs, afgelopen maandag, met een heus kleuteractieplan. Ik was wel verbaasd, minister, over de

timing. U weet dat een kleuteractieplan heel belangrijk is voor een partij die al veertig jaar in dit parlement en in vorige parlementen bezig is om kinderen vanaf tweeënhalf jaar naar school te laten gaan – en ik kijk naar de bedenker en bezieler van die maatregel, naar Herman De Croo.

Er zitten een aantal maatregelen in dat plan, maar een van de speerpunten is effectief het aanstellen binnen de Vlaamse administratie van een kleuter-coördinator. Hij of zij zal heel wat taken moeten opnemen. Maar, minister, voor dit parlement en voor dit thema is het heel belangrijk dat u zeer specifiek ten aanzien van dit parlement duidelijk maakt waar de prioriteiten zullen liggen van die kleutercoördinator, welke middelen hij of zij ter beschikking zal krijgen, en tegen wanneer wij daarvan actie en resultaten zullen zien.

De voorzitter: Dat zijn drie vragen, mijnheer De Ro. Normaal gezien mag u één vraag stellen.

Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, collega's, ik sluit mij graag aan bij de vraag van de heer De Ro. We weten met zijn allen dat in Vlaanderen bijna 99 procent van de vijfjarigen naar het kleuteronderwijs gaat. Dat is een succes. Eigenlijk zou dat 100 procent van de kleuters moeten zijn omdat de ontwikkeling van een kind begint in de crèche, in het gezin, maar ook op de kleuterschool. Daarom is een maximale kleuterparticipatie zo belangrijk.

Als we inzoomen op de groep die niet regelmatig naar het kleuteronderwijs gaat, blijkt dat het over meer meisjes dan jongens gaat, meer over kansarme kinderen dan kansrijke kinderen, en dan zien we ook dat het fenomeen van niet-participatie veel groter is in de steden dan in kleinere gemeenten.

Minister, mijn heel concrete vraag luidt: wat gaat u doen om dat kwaliteitsvolle kleuteronderwijs effectief voor 100 procent van de Vlaamse kleuters te realiseren?

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Als derde vraagsteller sluit ik mij aan bij wat al is vermeld.

Minister, u hebt uw actieplan voor het kleuteronderwijs aangekondigd. Er zitten vijf actiepunten in. Een ervan is de kleuterparticipatiecoördinator. U hebt tevens aangekondigd dat er een actieplan zal komen voor het basisonderwijs.

Sinds lang zijn daar, vanuit mijn fractie en vanuit het Vlaams Parlement, veel enthousiaste vragen over gesteld. Het gebeurt niet alle dagen, maar wij willen u hiermee uitdrukkelijk feliciteren.

850 vijfjarige kleuters zijn in Vlaanderen niet ingeschreven in het kleuteronderwijs. 2326 kleuters zijn te weinig aanwezig in de kleuterklas. Elk van deze kinderen, laat dit duidelijk zijn, heeft recht op een volwaardige toekomst. Daarbij is regelmatige aanwezigheid in het kleuteronderwijs belangrijk, want anders is er een grote kans op taal- en schoolachterstand.

Mijn collega's hebben zo-even al geschetst waar de probleemsituatie zich het sterkst voordoet: in grootsteden, in kwetsbare gezinnen en bij kinderen van buiten de EU. En meisjes maken meer kans dan jongeren.

Minister, mijn concrete vraag luidt: hoe moet de kleuterparticipatiecoördinator, man of vrouw, een netwerk uitbouwen om doelmatig te kunnen werken in heel Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u, collega's, voor deze zeer geïnteresseerde vragen. Ik zeg eerst iets over de timing. U weet dat mijn administratie al enige tijd bezig was met de opmaak van een evaluatie van de kleuterparticipatie de voorbije jaren. Toen ik dat rapport in handen kreeg, maakte ik mij een beetje zorgen. Als je het rapport verkeerd leest, zou je de indruk kunnen krijgen dat we goed ons best hebben gedaan en dat we voor de groep die overschiet niets meer kunnen doen: 'We zullen die toch nooit naar school krijgen'. Om dat te vermijden, heb ik onmiddellijk gezegd dat elk kind telt, dat elke dag kleuterklas een gewonnen dag is. We zien dat ook aan de PISA- (Programme for International Student Assessment) en aan de TIMMS-resultaten (Trends in International Mathematics and Science Study). Daarin staat heel duidelijk dat kinderen die onvoldoende naar de kleuterschool zijn geweest een achterstand opbouwen die ze in de latere jaren met zich mee blijven sleuren.

Mijnheer De Ro, u vroeg naar de timing. Als het ene kon, dan heb ik ervoor gekozen om meteen het andere ernaast te zetten. U kunt daar kritiek op hebben. We zullen daar nog uitgebreid over kunnen spreken. Maar een evaluatie zonder actieplan was voor mij een gemiste kans, omdat het ons zou kunnen doen achteroverleunen en doen zeggen: 'Waarom zouden we dat nog doen, voor die paar honderd kinderen die niet ingeschreven zijn?'

Er zijn in totaal vijf acties. De eerste is dat we vanuit onderwijs de handen in elkaar slaan met het departement Welzijn. Voor mij is het zeer belangrijk dat tijdens de prekleuterschoolfase, voor de kinderen die in de kinderopvang zitten of gewoon thuis zijn, voldoende stimulansen aan de ouders worden aangeboden. Ze moeten weten dat het belangrijk is dat hun kinderen naar de kleuterschool gaan. Eén van de problemen die we zien is dat sommige ouders geen kleuterschoolcultuur kennen en dus ook niet de behoefte hebben om hun kinderen naar de kleuterschool te sturen. Dat moeten we doorbreken.

Een tweede groot aandachtspunt is het koppelen van de data van Kind en Gezin over de prekleuterschoolfase aan de data van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) over de inschrijvingen in de kleuterklas. Zo krijg je een lijst van kindjes die nergens ingeschreven zijn. Dat kan zijn omdat de ouders gekozen hebben voor huisonderwijs. Er is voor die leeftijd geen schoolplicht in Vlaanderen. Het is wel nuttig om daar toch eens op bezoek te gaan en te kijken wat er gedaan wordt aan voorschoolse opleiding.

Het derde punt is voor mij een vrij grote evidentie: laat ons iemand binnen onze administratie aanduiden die zich voltijds gaat bezighouden met kleuterparticipatie. Niet om zelf taken van lokale besturen over te nemen, maar om de bestaande lokale netwerken te versterken en om de goede voorbeelden op sommige plaatsen ook op andere plaatsen te gaan bepleiten. We hebben mevrouw Sara De Meerleer, die al heel wat ervaring heeft, bereid gevonden op die taak op zich te nemen. Ze zal zich vanaf 1 januari fulltime met die participatie bezighouden. Ze zal naar de steden en gemeenten gaan en naar de lokale overlegplatforms (LOP's) die er actief zijn. In de eerste week van januari komen alle LOP-deskundigen die bevoegd zijn voor de kleuters samen om te kijken hoe ze een gedragen actie kunnen voeren.

Er bestaat geen eenheidsremedie om die laatste groep naar school te krijgen. In Gent en Sint-Niklaas zijn er verhoudingsgewijs meer Romakinderen. Dat moet op een andere manier benaderd worden dan in Antwerpen, bijvoorbeeld. Mensen die nieuw aankomen in de stad en die geen ervaring hebben met kleuteronderwijs moeten dan weer op een aangepaste manier worden benaderd. We willen een aanpak op maat, maar lerend uit de goede voorbeelden die er in sommige steden al zijn. We willen een ondersteuning geven vanuit de Vlaamse overheid aan de lokale besturen en aan de scholen om nog meer actie richting ouders te ondernemen. Om die reden hebben we gekozen om daarvoor een persoon aan te duiden. We trekken

daarvoor geen extra budget uit. Het gaat erom te bepalen waar we prioriteit aan geven binnen het administratiebudget. We waren het er eigenlijk wel met zijn allen over eens dat het van belang is dat er één persoon is, die ondersteuning zal krijgen als ze die nodig heeft, om die laatste groep, die zich voortdurend vernieuwt, naar de kleuterschool te laten gaan. Mevrouw De Meerleer moet de samenwerking tussen de lokale actoren stimuleren en ze heeft ook als doel te kijken op welke manier we gerichte sensibiliseringsacties kunnen opzetten voor de ouders.

Dat zijn de grote contouren. Dit is niet het plan basisonderwijs. Dit gaat enkel en alleen over participatie. Ik heb ook aangekondigd dat we zouden onderzoeken hoe we ons basis- en kleuteronderwijs kunnen versterken. Daarvoor moet ik met de sociale partners aan de slag. Dat overleg start binnenkort. Waar we het hier nu over hebben, is een evaluatie waaraan meteen ook een aantal ingrepen worden gekoppeld, allemaal in functie van het doel om zo weinig mogelijk kinderen al op heel jonge leeftijd achterstand te laten oplopen ten opzichte van anderen. *(Applaus bij CD&V en de NV-A)*

Jo De Ro (Open Vld): Minister, alle elementen in het actieplan klinken ons als muziek in de oren. Voor al wie daar al lang mee bezig is, doet het deugd dat veel van die ideeën nu opgepikt worden en dat er effectief werk van gemaakt wordt en dat u dat hoog op de politieke agenda plaatst. We hebben het terecht over een kleine groep niet ingeschreven kinderen en over een iets grotere groep kinderen die onvoldoende dagen naar school gaan. In de commissie heb ik er al meermaals op gewezen dat mensen uit het kleuteronderwijs ook het te laat komen als een probleem ervaren. Dat heeft immers een grote impact op de beleving van die kinderen in het kleuteronderwijs. Het geeft hen ook niet de juiste handvatten om in dat kleuteronderwijs de achterstand, die ze thuis al vaak opgelopen hebben, in te halen. Daarover lees ik niets in de nota. Ik hoop dat de kleutercoördinator en het actieplan ook die problematiek binnen het kleuteronderwijs kunnen aanpakken.

Het tweede punt betreft de plaats waar hij of zij zal worden tewerkgesteld. Ik hoop dat de steden die in de analyse worden opgesomd, worden meegenomen, en dat het niet alleen Brussel, Gent en Antwerpen zullen zijn.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, uiteraard twijfelt ook sp.a niet aan uw goede bedoelingen. We juichen oprecht toe dat er een actieplan is. We hopen dat we erin slagen om die participatiegraad naar 100 procent op te trekken.

Kwaliteitsvol kleuteronderwijs vraagt evenwel adequate financiering. Het is niet langer logisch dat een kind in het lager onderwijs gemiddeld 8 euro waard is, terwijl een kleuter slechts 6 euro waard is. Historisch was dat misschien aanvaardbaar, want nogal wat kleuters gingen maar een halve dag naar school. Vandaag, nu ouders uit werken gaan, en nu we weten hoe belangrijk het is dat kinderen zo vroeg en zo regelmatig mogelijk op school zijn, kan men de historische onderfinanciering niet langer tolereren. Onze vraag is dus erg concreet. U zegt A, maar doet B. In godsnaam, waarom doet u niet wat moet?

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik wil een dubbele bezorgdheid meegeven. Niet enkel de grootsteden maar ook de centrumsteden waar zich problemen voordoen, moeten aan bod komen. Ik vraag daarbij bijzondere aandacht voor de Roma-kinderen. U vermeldde al even die mensen. Het is een moeilijke groep wanneer het gaat over schoolparticipatie. Er moet de nodige aandacht naar hen uitgaan. Dat gebeurt liefst in samenwerking met de stadsbesturen van de plaatsen waar het probleem zich stelt.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, minister, collega's, ik ben zeker niet iemand die een goed plan niet op zijn merites kan beoordelen. Maar dit kan ik echt

niet goedkeuren. Dit is een afleidingsmanoeuvre. Het is een communicatietruc. U zult toch niet beweren dat één kleutercoördinator – hoe goed zijn of haar bedoelingen ook zullen zijn – voor geheel Vlaanderen het probleem van de lage participatie zal oplossen? Er zijn nog veel kinderen die zelfs geen plaats op school vinden. Ze zijn niet ingeschreven omdat ze geen plekje hebben. En dat zal zo blijven: in Gent is er in 2020 een tekort van 900 plaatsen, zelfs rekening houdend met de extra middelen voor capaciteitsuitbreiding. Zal die coördinator ervoor zorgen dat er plaatsen bijkomen? Zal die ervoor zorgen dat kindjes niet in klasjes met 30 of 35 kleuters zullen terechtkomen? Zal die ervoor zorgen dat er kinderverzorgsters bijkomen? Neen. Als we echt goed kleuteronderwijs willen, met meer participatie, zal er meer moeten gebeuren dan dat. Wat u doet, is echt onvoldoende.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, elke stap vooruit om de groep van kleuters die we nu niet bereiken toch in de school te krijgen, valt toe te juichen. Recent aangeleverde cijfers leren ons dat we ongeveer 7250 kinderen tussen 3 en 5 jaar niet bereiken. De heer De Meyer vermeldde dat ook al. Minister, u zei terecht dat die mensen gekend zijn, en ook de redenen waarom we ze niet bereiken. We moeten dus erg gericht die oorzaken wegwerken. We kennen al voorbeelden van successen. Ik denk bijvoorbeeld aan de campagne met het aapje Superslim dat naar school gaat. Dat levert resultaten op. Ik zou dat graag willen uitbreiden. Bent u daartoe bereid? (*Applaus bij de N-VA*)

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Celis, het aapje Superslim is een zeer positieve actie. Mevrouw Meuleman doet er smalend over, maar dat is nu precies een actie waarvoor de kleutercoördinator de lokale besturen warm moet maken. Zij of hij moet er ook voor zorgen dat ze op dat punt van elkaar leren.

Mevrouw Meuleman, ik begrijp dat u het spijtig vindt dat we er iets aan doen, maar in elk geval, als ik zie wat deze regering op dit ogenblik aan capaciteitsmiddelen investeert, dan kan ik u wel bevestigen dat het nooit meer is geweest. We hebben zelfs voor de eerste keer een meerjarentraject uitgestippeld en we proberen te anticiperen op alle noden die er zijn. Ik heb trouwens bijzonder veel appreciatie voor de schepen van Onderwijs van Gent, die trouwens van uw partij is en die me een reactie heeft gestuurd die eigenlijk helemaal niet smalend was. Zij zal samen met ons de handen in elkaar slaan om ook in Gent die laatste kleutertjes – hoop ik toch – die op dit ogenblik nog geen kleuteronderwijs volgen, over de streep te krijgen.

Mevrouw Gennez, ook over uw reactie ben ik wat bezorgd. U zegt terecht dat we voor het kleuteronderwijs en het basisonderwijs een plan moeten maken en dat we ook naar de financiering moeten kijken. Ik ben het daarmee eens, maar u geeft nu de indruk alsof er sinds 2014 plots een boost is van extra kleuters die participeren aan de school. Dat was ook zo in 2014, dat was ook zo in 2013 en ik heb nooit initiatieven gezien van uw partij om die financiering gelijk te trekken. Nu zegt u plots dat we dat eigenlijk al lang gedaan moesten hebben. U had het ook kunnen doen of initiëren. Ik erken echter dat we budgettair die evaluatie moeten maken. Ik ben het trouwens die in het parlement heeft gezegd dat we ook eens moesten kijken naar de aanwezigheid van die kleuters op school. Als er immers vroeger redenen waren om te zeggen dat ze er een op de drie of twee op de drie dagen niet waren, dan is dat nu wellicht niet meer het geval.

Mijnheer De Ro, u stelde daarnet dat er in mijn actieplan sommige dingen niet staan die in de evaluatie staan. Dat is evident. Ik heb het gezegd in mijn antwoord: die evaluatie is voor mij de basis. Dat betekent dat alle steden die daarin opgesomd zijn, en ook andere, mochten er nog problemen zijn, in de scope van de kleutercoördinator zitten. In die evaluatie zit er een zeer interessant stukje over die vroege

vogels en zij die te laat komen, en er wordt ook beschreven hoe ter zake gericht actie wordt ondernomen. Uiteraard kan dat worden meegenomen in wat de coördinator doet. Voor mij was het nu vooral van belang dat we iemand hebben, dat onze administratie mee de verantwoordelijkheid neemt en dat ik, als er problemen zijn, niet meer moet uitzoeken wie daar nu eigenlijk allemaal mee bezig is en wie coördineert. Dat ligt vanaf 1 januari vast. Het is een zeer gemotiveerde jongedame, die hopelijk ook heel veel ondersteuning zal kunnen bieden aan lokale besturen.

Mijnheer De Meyer, u zegt dat we aandacht moeten hebben voor de Roma-kinderen. Ja, we kunnen daar ook veel aan doen vanuit de administratie, maar er is een persoon die ook vooral de brug speelt naar die lokale actoren en naar de andere bevoegdheidsdepartementen, zoals Welzijn, om een betere connectie te krijgen tussen diverse gegevens en ervoor te zorgen dat niemand tussen de mazen van het net valt.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, terecht hebt u in heel het actieplan sterk de klemtoon gelegd op wat lokale besturen in deze materie kunnen doen. Alle eer voor de collega die u hebt vermeld: er zijn een aantal sterke schepenen van Onderwijs die, wat deze problematiek betreft, echt wel elke dag de hand aan de ploeg slaan. Ik heb met een aantal van hen de afgelopen dagen contact gehad. Wat zij eigenlijk hopen, dat is dat die coördinator in alle onafhankelijkheid zal kunnen werken. Als die immers niet in alle onafhankelijkheid kan werken, als ze niet de administraties en de ministers wat mee kan aanporren en zeggen waar dingen moeten veranderen, dan belanden we weer in 2007 en 2008. 2007 was het Jaar van de Kleuter. Toen is er ook heel veel op gang gebracht. Er is heel veel gelukt, maar soms is men in de silo's van de Vlaamse overheid op die muurtjes blijven steken. Als die dame van u het vertrouwen krijgt om in alle onafhankelijkheid te kunnen werken, dan heeft mijn fractie er alle vertrouwen in dat we een belangrijke stap hebben gezet.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik houd van een intellectueel debat en wil de vorige regering, waarvan u ook deel uitmaakte, feliciteren met het gelijktrekken van de omkadering, dus tussen het aantal leerkrachten in de kleuterklas en het aantal leerkrachten in het lager onderwijs. Dat was alvast een goede zaak. Dat mag nu worden voortgezet voor de werkingsmiddelen. Sp.a zal daar ook amendementen voor indienen.

En dan moeten we het toch echt eens over de andere cijfers hebben. Mevrouw Meuleman zegt dat u 0,0 euro uittrekt om die kleuterparticipatie te bevorderen, maar het is zelfs erger: u vraagt dat de lokale overheden een speciale trekkende en coördinerende rol spelen. Maar wat hebt u gedaan? Vanuit de Vlaamse Regering hebt u 30 procent bespaard op de middelen voor flankerend onderwijsbeleid die naar de steden gingen. In mijn stad Mechelen wordt al 68.500 euro bespaard op de onderwijsbegroting, en ik denk dat dit in andere steden niet anders zal zijn. Waar het moet gebeuren, is de Vlaamse Regering samen met de lokale overheden bezig met te besparen in plaats van te investeren, en dat is absoluut een foute keuze. *(Applaus bij sp.a)*

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, u neemt me wellicht niet kwalijk dat ik niet meedoe aan het populistische opbod, maar dat ik even terugkom op de inhoud.

Minister, u hebt terecht gezegd dat een multidisciplinaire aanpak en samenwerking bijzonder belangrijk zijn in dit dossier. U hebt ook een legislatuur-over-schrijdend plan voor het basisonderwijs aangekondigd, waarbij eerst moet worden overlegd met de sociale partners. Dat is evident voor ons, maar wij hopen dat dit ook gepaard gaat met een financieel luik. Wat mij betreft, hebt u de volle steun van onze fractie.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de resultaten van het overleg met de federale regering betreffende de blokkering van de vernieuwde Vlaamse rijopleiding

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de afschaffing van de wachttijd bij het voorlopig rijbewijs

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, minister, ik heb vorig jaar in dit parlement het probleem aangekaart van de drie jaar wachttijd die van toepassing is wanneer het voorlopig rijbewijs is vervallen. Dat is een heel concreet probleem waar heel veel Vlamingen, misschien wel een paar honderden of duizenden jongeren, mee te maken krijgen.

Het gaat hier over het feit dat jongeren vaak op het einde van hun secundair onderwijs een voorlopig rijbewijs krijgen, vervolgens naar de hogeschool of universiteit gaan, solliciteren voor een job en hun rijbewijs willen halen maar dan vaststellen dat dat voorlopig rijbewijs is vervallen en dat ze drie jaar moeten wachten voor ze opnieuw hun rijbewijs kunnen halen. Het gaat om een federale regel die wij hier hebben aangekaart en waar u actie tegen hebt ondernomen. En wat gebeurt er? Er komt een blokkering van de federale minister van Mobiliteit, François Bellot.

Dit is een eigenaardig verhaal: het gaat over een federale minister die niet doet wat hij wel moet doen – een spoorinvesteringsplan die naam waardig hebben we nog niet gezien en de Vliegwet is ongeveer het best bewaarde geheim van de Wetstraat – maar die wel doet, en daar zelf in excelleert, wat hij niet moet doen, namelijk procederen, niet één keer, geen twee keer, geen drie keer, geen vier keer, geen vijf keer, geen zes keer, geen zeven keer maar wel acht keer, tegen Vlaamse regels op het vlak van mobiliteit. Het lijkt wel alsof minister Bellot een minister is die voor elke oplossing een probleem vindt.

Vanmorgen was er een vergadering van het Overlegcomité. Minister, is er een oplossing uit de bus gekomen voor al die Vlamingen die zitten te wachten om komaf te maken met die drie jaar wachttijd? Weten we wat er zal gebeuren met die acht procedures van de federale minister tegen Vlaamse regelgeving?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Voorzitter, minister, ik ben zoals vele anderen bezorgd over een goede rijopleiding in Vlaanderen. U vindt in mijn partij een partner die constructief meedenkt met twee uitgangspunten: een rijopleiding moet betaalbaar en toegankelijk blijven en een rijbewijs moet niet worden beschouwd als de snelst mogelijke weg naar een ticket om het stuur in handen te nemen, maar als een degelijke rijopleiding, waarmee wij onze kinderen en uw kleinkinderen, voorzitter, opleiden om op een veilige manier in het verkeer te komen.

De conceptnota rijopleiding is dus een heel goed initiatief. Als er iets moet worden aangepast, zijn we de eersten om mee te werken, ook voor het afschaffen van de wachttijden. Ik ben het helemaal eens met collega Parys dat we die het best zouden afschaffen.

Soms slaat me de schrik een beetje om het hart als ik de kranten lees: 'Weyts en Bellot in de clinch.' Dat gaat nog. Maar 'Weyts en Bellot op ramkoers' en 'Weyts en Bellot botsen', dat zijn twee werkwoorden die natuurlijk best worden gemeden wanneer het gaat over een veilige rijopleiding. Wij zijn vooral bezorgd over hoe het zal worden opgelost. Ik krijg het beeld van een voetbalploeg die een strafschop

krijgt. Ze zijn het er allemaal over eens dat die bal in het doel moet, maar er ontstaat een discussie over wie de bal er moet intrappen. Het is vooral een bezorgdheid van de Vlaamse jongeren dat de wachttijd wordt afgeschaft.

Minister, welke initiatieven wilt u nemen om deze wachttijd, samen met de federale overheid, af te schaffen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dankzij de zesde staatshervorming is Vlaanderen bevoegd voor de rijopleiding. Het probleem is dat niet alles altijd even duidelijk is rond de bevoegdheidsoverdracht, maar niettemin zijn we onmiddellijk aan de slag gegaan met die bevoegdheid met een Vlaams Verkeersveiligheidsplan en met het Huis voor de Verkeersveiligheid. Er werden voor de rijopleiding verschillende hervormingen vooropgesteld en goedgekeurd, ook voor het voorlopig rijbewijs. Waarom? Wij menen dat we ter zake bevoegd zijn omdat we ervan uitgaan dat het voorlopig rijbewijs deel uitmaakt van de rijopleiding die er net moet voor zorgen dat kandidaat-bestuurders leren rijden op een voorlopige basis vooraleer ze hun examen kunnen afleggen. De federale overheid is dan bevoegd voor alle aspecten met betrekking tot het voorlopig rijbewijs die niet raken aan de rijopleiding. Dat was onze ratio.

Op basis daarvan heeft de Vlaamse Regering dus een besluit goedgekeurd op 15 juli over de afschaffing van die absurde 3 jaarmaatregel. Duizenden jongeren zijn hiervan het slachtoffer. Op 15 juli hebben we toch wel breed gecommuniceerd over die principiële goedkeuring van de afschaffing van die absurde maatregel. Ik heb toen van het kabinet van minister Bellot niets gehoord, ook niet na de principiële goedkeuring. Twee weken geleden hebben we dan een schrijven ontvangen waarin minister Bellot stelde dat hij onze bevoegdheid ter zake betwist – dat is niet echt iets nieuws –, dat hij zou procederen voor de Raad van State en dat de concrete uitvoering en uitwerking van onze regeling zou worden tegengewerkt. Het is namelijk zo dat de gemeente voor de uitreiking van een voorlopig rijbewijs toegang moet hebben tot Mercurius, een federale databank. Minister Bellot liet weten dat wij die federale databank niet mogen gebruiken.

De conclusie is: chaos. Jongeren zouden zich kunnen beroepen op de goedkeuring door de Vlaamse Regering, maar in de praktijk kunnen ze niet terecht bij de gemeente omdat die geen toegang heeft tot de federale databank.

Vanochtend was er inderdaad een vergadering van het Overlegcomité. Ik heb, denk ik, een pragmatische oplossing op tafel gelegd vanuit de wetenschap dat die duizenden jongeren niet het slachtoffer moeten zijn van een bevoegdheidsdiscussie. Het is een pragmatische toekomst, niet alleen voor het verleden, maar ook voor de toekomst. Onze administraties voeren regelmatig discussie over die bevoegdheden. Elke beslissing die wordt genomen in de schoot van een regering, moet altijd, na de eerste principiële goedkeuring, worden voorgelegd voor advies aan de Raad van State. Laat ons gewoon het advies van de Raad van State over de bevoegdheidendiscussie respecteren, niet alleen voor de toekomst, maar ook voor het verleden.

Minister Bellot beroept zich nu op het advies van de Raad van State dat stelt dat men betwijfelt of de Vlaamse overheid bevoegd is voor de afschaffing van de 3 jaarregel. We hebben anderzijds verschillende besluiten getroffen die worden aangevochten door minister Bellot, terwijl wij een positief advies hebben gekregen van de Raad van State. Daarom zeg ik duidelijk dat we willen meestappen om deze absurde situatie te stoppen.

We pleiten ervoor om op korte termijn een initiatief te nemen op federaal niveau ten aanzien van de absurde 3 jaarregel. Ons voorstel moet gewoon worden gekopieerd, maar snel zodat we niet afhankelijk zijn van het tempo van de traagste. We maken

ook duidelijk de afspraak dat voortaan altijd het advies van de Raad van State met betrekking tot de bevoegdheidsverdeling zal worden gerespecteerd. De procedures die momenteel lopen vanuit de Federale Regering tegen onze besluiten – niettegenstaande er een positief advies was van de Raad van State – worden met onmiddellijke ingang opgeschort. Op basis van deze twee principes heb ik wel wat instemming gekregen op het Overlegcomité. Dit akkoord moet worden beklonken op een vergadering die ik heb samengeroepen, hopelijk deze week maar anders begin volgende week, waardoor we eindelijk kunnen vooruitgaan.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik kan u alleen maar feliciteren omdat u de eerste Vlaamse minister bent die niet alleen Vlaamse regels maakt maar blijkbaar ook federale wetten schrijft. Dat is een unicum in de geschiedenis van het Vlaams Parlement. Mijn felicitaties!

De pragmatische oplossing die u net hebt voorgesteld, is een goede oplossing omdat deze in het belang is van de burgers. Voor iedereen die zit te wachten om zijn voorlopig rijbewijs opnieuw aan te vragen, telt niet zozeer of de kat nu grijs is of gestreept maar wel dat ze muizen vangt. De pragmatiek die u aan de dag legt, is goed.

We kunnen ons afvragen waarom Vlaanderen eerst een oplossing moet formuleren vooraleer het federale niveau het licht aandoet, maar dat is een andere discussie.

Er moet mij nog iets van het hart. Als mensen mij vragen waar het overheidsbeslag van 54 procent zit, dan zeg ik daar, daar in het feit dat er moet worden geprocedeerd over onduidelijke wetten, in het feit dat we Overlegcomités moeten hebben, dat advocaten moeten procederen, dat de Raad van State zich moet uitspreken en dat administraties zich over dit soort problemen moeten buigen die niets te maken hebben met de kern van de verkeersveiligheid.

U hebt een oplossing gepresenteerd waar we blij mee kunnen zijn. (*Applaus bij de N-VA*)

Lode Ceysens (CD&V): Minister, bedankt voor uw antwoord dat mij enigszins geruststelt na de alarmerende artikels die ik in de krant las. Dit is de weg om te bewandelen om vooruit te gaan. Voor alle duidelijkheid, de wachttijden zijn een belangrijk gegeven omdat ze ingaan tegen de principes die we zo belangrijk vinden in de rijopleiding. Ik verwijs nogmaals naar de verkeerspsycholoog die we in het parlement hebben ontvangen en die de rijopleiding heeft bekeken. Daaruit blijkt dat ervaring, ervaring, ervaring zo belangrijk is. Laat deze maatregel uit het verleden net het perverse gevolg hebben dat mensen van wie het voorlopig rijbewijs is verstreken, maar een oplossing meer hebben: achter het stuur zitten bij een rijsschool waar ze veel minder rij-uren hebben. Het principe van ervaring wordt daarmee helemaal losgelaten. Dit is een goede oplossing.

Minister, u hebt gesprekken gehad met de federale minister. Ik heb nog een hele waslijst aan zaken die u met hem kunt bespreken. Is er op korte tijd een overleg met hem gepland? Wat is de agenda daarvan?

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Dames en heren, minister Bellot gaat om de haverklap over de tongen in dit parlement. Je zou bijna vergeten dat de N-VA ook in de Federale Regering de grootste partij is. Ik begin stilaan de indruk te krijgen, meneer Parys, dat uw partij aan het handje van de MR loopt als ik zie tot welke chaos een en ander moet leiden.

Eerlijk gezegd, als het gaat over Vlaamse reflexen: zeer graag. Zeer graag dat we in het verweer gaan wanneer we denken dat men op onze bevoegdheidsterreinen komt. Maar wanneer we bijvoorbeeld vragen om in te gaan tegen de plannen van de

Federale Regering om kerncentrales langer open te houden die ons hernieuwbare energiebeleid doorkruisen, dan krijgen we nul op het rekest in dit parlement. Wanneer we vragen om in te gaan tegen besparingen op wijkgezondheidscentra die regelrecht ingaan tegen het Vlaamse gezondheidsbeleid, dan krijgen we nul op het rekest in dit parlement. Als je je Vlaamse reflex wilt laten spelen, wij doen graag mee, maar het zou wel wat minder selectief mogen dan vandaag. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, feiten zijn feiten, en daar kun je niet omheen. Iedereen wil die absurde wachttijd weg. Daar is een parlementaire meerderheid voor. De Raad van State heeft in zijn eigen advies op uw voorstel gezegd dat u dit toch met de federale collega's moet bekijken. Dat zou geen slechte zaak zijn, want niet enkel Vlaamse, maar ook Brusselse en Waalse jongeren worden daarmee geconfronteerd.

Federaal minister Bellot is er zelf niet tegen. Hij zegt zelf dat hij bereid is een oplossing te zoeken. Nu voeren we een schijngevecht op. U gaat met de twee voeten vooruit. U beschuldigt hem van blokkeringsfederalisme. U gaat zelfs zover hem behoorlijk zwaar te schofferen, terwijl u als Vlaamse minister zou moeten optreden, en niet zozeer als een partijman van de N-VA.

Ik heb de indruk dat u minister Bellot aan het gebruiken bent om uw communautair hart geregeld eens te laten opspringen, en te zeggen: kijk eens wat een schande. De Raad van State heeft hem vandaag gelijk gegeven, zeggende dat dit wel degelijk mee moet worden bekeken door het federale niveau. Minister Bellot zegt dat hij voor alle gewesten wil bekijken wat goed is voor alle jongeren in dit land. Wat doet u? U blijft een soort schijngevecht voeren. U bent een soort van communautaire Don Quichote en het enige wat de mensen van u vragen, is dit gewoon op te lossen. Met andere woorden, breek nu eens uit dat communautaire discours van uw partij en gedraag u als een minister van de Vlaamse Regering. (*Applaus bij Groen en sp.a*)

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, iedereen is het erover eens dat de wachttijd moet worden afgeschaft. Zelfs federaal minister Bellot heeft gezegd voorstander te zijn. Daarom was het natuurlijk een beetje eigenaardig dat u begin deze week met de beide voeten vooruit ging in dit dossier.

Ik heb hier enkele antwoorden van u op schriftelijke vragen over deze problematiek, waarin u heel wat genuanceerder bent en pleit voor overleg met het federale niveau. Daarom kan ik collega Rzoska deels volgen dat u dit probleem aangrijpt om een communautair vuurtje op te stoken. Het is trouwens de gewoonte aan het worden – wat ik natuurlijk toejuich – van de N-VA, die de grootste meerderheidspartij is, zowel Vlaams als federaal, om enerzijds beleid te voeren en te zeggen: kijk eens welke staatsmannen we zijn, en anderzijds oppositie te voeren, zowel op het federale als het Vlaamse niveau.

Minister, u begon verkeerd door te zeggen dat het dankzij de zesde staats-hervorming is dat we met dit probleem zaten. Het was vooral dóór de zesde staatshervorming dat we met dit probleem zitten. Ik vraag me af in hoeverre het voorstel, dat op zich niet slecht is, om in de toekomst de Raad van State te volgen, stand zal houden.

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): Minister, iedereen is het erover eens: die wachttijd is zinloos en moet worden afgeschaft. U vindt dat, federaal minister Bellot vindt dat, de doorsnee Vlaming vindt dat, de doorsnee Belg vindt dat, en

toch is er een soort van politiek communautair circus. Dat is niet bevorderlijk, minister, want mobiliteit is een te fundamenteel thema om het aan een communautair slagveld over te laten.

Het feit dat er nu naar een pragmatische oplossing is gezocht, is positief en schitterend, maar het zou er nog moeten aan mankeren, als je een regering hebt op het Vlaamse niveau met drie partijen en een regering op het federale niveau met die drie partijen en de partij van uw premier. Dat is dus een politiek circus waar de Vlaming niets van begrijpt, en dat is slecht theater. (*Applaus bij Groen, sp.a, Open Vld en CD&V*)

Mobiliteit in het algemeen kost ons 8 miljard euro volgens de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO). Dat is te belangrijk in functie van onze leefbaarheid, van ons economisch perspectief om dit zomaar over te laten. Minister, het is goed dat er een pragmatische oplossing is, maar het zou er nog moeten aan mankeren, want de burger begrijpt dat niet. Mensen van dezelfde partijen die elkaar bestoken met procedures, dat is Trump creëren. (*Applaus bij Groen, sp.a, Open Vld en CD&V*)

Minister Ben Weyts: Er waren verschillende vragen en bemerkingen.

Mijnheer Ceyssens, we hebben inderdaad nog veel overleg met federale en gewestelijke collega's op de agenda staan, onder andere over het investeringsplan van de NMBS en Infrabel. Dat lijkt mij het eerste en voornaamste punt.

Op zeer korte termijn hebben we verder ook overleg met betrekking tot het voorstel dat ik heb gedaan en waarover er, voor alle duidelijkheid, nog geen akkoord is. Want iedereen vindt het allemaal logisch en had het ongetwijfeld ook zelf bedacht, maar er is daarover nog geen akkoord in hoofde van de andere regering. Ik zal dat proberen te bewerkstelligen en daarvoor mijn uiterste best doen.

Dat zou er ook toe leiden dat op korte termijn, als de Federale Regering, minister Bellot, mee in dit verhaal stapt, drie procedures voor de Raad van State die men voert tegen onze besluiten, onmiddellijk zouden worden gestaakt. Dat zou een voordeel zijn.

Onze administratie was heel duidelijk met betrekking tot de bevoegdheid. Ook in de regering waren we heel eensgezind over wie er ter zake bevoegd is, namelijk wij vanuit de Vlaamse Regering. Niemand van de collega-ministers had daarover enige twijfel. Dat was maar goed ook.

We hebben die stap dus genomen. Waarom hebben we die stap genomen? Op federaal niveau heeft men al tientallen jaren de opportuniteit gehad om die absurde 3 jaarregeling af te schaffen, maar men heeft dat al tientallen jaren niet gedaan. Nu wij bevoegd zijn, konden we eindelijk het heft in eigen handen nemen en zelf de vlucht vooruit nemen. Dat hebben we ook gedaan. Nu zullen we er ten minste voor zorgen dat, zelfs al mogen we op het Vlaamse niveau niet uitvoeren, we het ten minste op het federale niveau hebben uitgevoerd. Dankzij dit parlement en deze regering zullen we die absurde 3 jaarregeling afschaffen, niet alleen ten voordele van de Vlamingen, maar zelfs, met een grote geste, voor Brusselaars en Walen. Dat is dus een zeer grote stap vooruit.

Wat de selectiviteit van de strijdvaardigheid betreft, mijnheer Vandenbroucke, kunnen we elkaar een vlieg afvangen. We kunnen zeggen: 'Waar is uw Vlaamse strijdvaardigheid als het gaat over protest tegen Brusselse geluidsnormen in de regering waarin u zit?' (*Applaus bij de N-VA*)

We kunnen elkaar daar een vlieg blijven afvangen. Het is een vraag naar de pragmatiek. Wij willen verhinderen dat duizenden jongeren de dupe worden van

deze blokkering. We willen in de toekomst een consequente, pragmatische oplossing voor die bevoegdheidsdiscussie. We willen vooral dat op korte termijn die absurde 3 jaarregeling, is het niet voor heel Vlaanderen, dan zelfs voor heel België, wordt afgeschaft. *(Applaus bij de N-VA)*

Lorin Parys (N-VA): De heer Rzoska had het over feiten en oplossingen. Wel, het feit is dat er nu een oplossing ligt. Wij vragen aan de minister om op zo kort mogelijke termijn af te kloppen op die oplossing. Wij hopen echt dat u daarin slaagt, samen met de federale overheid.

Mijnheer De Clercq, u spreekt over een communautair circus. Maar u moet ook eens in eigen boezem kijken. Als er wetgeving wordt gemaakt zoals de zesde staatshervorming, die er constant voor zorgt dat dit soort conflicten mogelijk zijn, denk ik dat het past om eens te kijken naar het soort wetten die goedgekeurd werden door onder andere uw partij in dit verhaal. *(Applaus bij de N-VA)*

Lode Ceysens (CD&V): Wat die zesde staatshervorming betreft: die heeft er natuurlijk wel voor gezorgd dat we een Vlaams Verkeersveiligheidsfonds hebben, dat we vandaag in Vlaanderen kunnen spreken over een rijopleiding en dat we een Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde hebben. *(Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

Wat mij betreft, is het glas dus eerder halfvol dan halfleeg. *(Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

Maar, collega's, het is heel duidelijk: die wachttijd is absurd. Is iemand hier het daarover niet eens? Iedereen is het erover eens dat die absurd is.

Het feit dat er daarover twee ministers in de clinch gaan, vind ik even absurd. *(Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

Volgende week, collega's, is het de Warmste Week. *(Opmerkingen)*

Ik wil u die warm aanbevelen. Maar ik wil ook een warme oproep doen. We hebben vandaag alle mogelijke communicatiemiddelen en de overkant is maar de overkant van de straat. Laat ons in de toekomst ophouden met elkaar over dergelijke disputen in de haren te vliegen, maar ervoor zorgen dat er oplossingen zijn voor de Vlamingen. Ik heb alvast mijn federale collega Jef Van den Bergh gevraagd om een wetsvoorstel in te dienen in de Kamer. *(Opmerkingen. Applaus bij CD&V, Open Vld, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karin Brouwers aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitvoeringsbesluiten bij het Logiesdecreet, met name wat de brandveiligheid betreft

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, begin dit jaar hebben wij hier een heel mooi voorstel van decreet goedgekeurd, het nieuwe Logiesdecreet. Het was een parlementair initiatief. Onder andere collega Coudyser en collega Marnic De Meulemeester hebben daar hard aan meegewerkt. Nu komt het stilaan tot uitvoeringsbesluiten. Daar schijnt nu een en ander mogelijk problematisch te zijn.

Eerst wil ik even herhalen dat de bedoeling die we met dit nieuwe Logiesdecreet hadden, in eerste instantie een vereenvoudiging was, om te zorgen dat iedereen, van groot hotel tot iemand die een kamer verhuurt via Airbnb, aan dezelfde

basiskwaliteitsnormen moet voldoen. Een van de belangrijkste normen waaraan iedereen zonder uitzondering zal moeten voldoen, is natuurlijk de brandveiligheid.

We horen dat het met de uitvoeringsbesluiten goed loopt. Die zouden eerstdaags op de regering komen, vernemen wij. In het algemeen schijnen er zich niet zo veel problemen voor te doen. Maar over brandveiligheid hebben de indieners een kopie gekregen van een brief van de Confederatie van Immobiliënberoepen (CIB), de Vlaamse toeristische verhuurkantoren, die aan u gericht was. De CIB heeft een nota gemaakt van tien bladzijden, met heel wat opmerkingen, vooral technische, bij het uitvoeringsbesluit waar het gaat over brandveiligheid. Ik ga het niet doornemen, dat kan niet in het bestek van een actuele vraag.

Over één ding wil ik wel speciaal uw aandacht vragen, en liefst meteen ook uw reactie daarop: voor de vakantiewoningen kan men nu met een verklaring op eer zeggen dat de vakantiewoning brandveilig is. In de toekomst zal men een brandveiligheidsattest moeten hebben. Volgens de ontwerpuitvoeringsbesluiten die sinds 1 december circuleren, zou dat al in orde moeten zijn voor alle vakantiewoningen tegen 1 april 2017. Alleen al aan de kust gaat het over minstens 14.000 vakantiewoningen. Dit lijkt onuitvoerbaar, zoals het ook in de brief gestipuleerd is. Minister, hoe reageert u op de brief, en zeer specifiek over de inwerkingtreding van de brandveiligheidsattesten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Gelukkig heeft de CIB in de betrokken brief ook aangestipt dat de samenwerking met de projectleider goed verloopt en dat er ook een breed draagvlak is voor zowel het Logiesdecreet als de uitvoeringsbesluiten, dus de omzetting van het decreet.

Specifiek wat betreft het aspect brandveiligheid is er een werkgroep met acht brandweercommandanten en een vertegenwoordiging van Agoria en de VVSG. Die werken aan de brandveiligheidsnormen, specifiek op basis van enerzijds de huidige normen en anderzijds op basis van de adviezen van de sector zelf. Ze hebben hun ontwerpen al aangepast aan de adviezen van de sector en zijn vervolgens terug naar de logiessector gegaan met de vraag wat de opmerkingen zijn. Duidelijk op basis van die opmerkingen heeft de CIB een schrijven opgesteld.

Voor alle duidelijkheid: er volgt morgen nog een bespreking tussen enerzijds het kabinet en anderzijds de projectleider en de werkgroep specifiek voor brandveiligheid, waarbij nog opmerkingen en alternatieven op tafel liggen, inclusief een mogelijk spoor met betrekking tot een overgangperiode, aan de hand van de termijn die u noemt, namelijk april 2015. Dat ligt allemaal op tafel. Ik heb inderdaad nog de vaste bedoeling om tegen het jaareinde effectief met die besluiten naar de Vlaamse Regering te gaan zodat we onmiddellijk een communicatie kunnen starten en dat er drie maanden tijd is om de volledige sector heel goed te informeren.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, dank u wel. U hebt laten verstaan dat er voor die vakantiewoningen allicht een overgangperiode zal komen die langer is. Eerlijk gezegd, dit moet nog naar de Vlaamse Regering en allicht voor advies naar de Raad van State. Tegen de tijd dat die uitvoeringsbesluiten werkelijk van toepassing zullen zijn, zijn we misschien bijna april. Het kan natuurlijk niet dat je tienduizenden vakantiewoningen in Vlaanderen op enkele maanden een brandveiligheidsattest gaat bezorgen, zelfs al schakelen we nu naast de brandweer ook andere keuringsorganisaties uit de privésector in.

Ik hoop dus dat die termijn lang genoeg is. Zij vragen een jaar. Kunt u daar misschien al wat specifiek over zijn? Dat zou al een zekere geruststelling geven. En anders horen we het na morgen wel.

De voorzitter: De heer De Meulemeester heeft het woord.

Marnic De Meulemeester (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, tot ons genoegen zijn de besprekingen tussen de sector en de minister over de uitvoeringsbesluiten allemaal vlot afgerond, behalve de besluiten omtrent de brandveiligheid, waar zich toch wel overgangsbepalingen zullen opdringen.

Ik wil van deze vraag gebruikmaken, voorzitter, om aan te dringen op het bewaren van de liberale geest van het decreet voor de toeristische sector. Dat is niet onbelangrijk. Het zou een enorme teleurstelling zijn om de liberalisering van de sector te hinderen door te strikte uitvoeringsbesluiten.

Ik wil in het kader van die uitvoeringsbesluiten nog een bijkomende vraag stellen. Airbnb heeft laten weten dat het zich niet aangesproken voelt door dit decreet. In hun visie vallen zij niet onder het begrip 'tussenpersoon', die toerist en uitbater van een logies met elkaar in contact brengt. Ik zou graag de visie van de minister daarop vernemen. Heeft dit implicaties voor de uitvoeringsbesluiten?

De voorzitter: De heer Landuyt heeft het woord.

Renaat Landuyt (sp.a): Ik wil aansluiten op dat 'liberale', maar dan in de juiste betekenis van het woord. Als de doelstelling van het Logiesdecreet vereenvoudiging is, en dus het stellen van dezelfde eisen aan gewone mensen die iets willen verhuren, als aan hotels, dan is dat een heel rare vereenvoudiging die nu naar boven komt.

Wat is er bezig, minister? Er zijn veel goede gesprekken bezig, maar ik denk dat u meer zult moeten regelen dan een overgangstijd. U zult erop moeten wijzen dat het de bedoeling van de decreetgever is om het mogelijk te maken dat gewone mensen ook aan vakantieverhuur kunnen doen, en dat het niet onder het mom is van een liberale vereenvoudiging, die eigenlijk betekent dat je zware lasten legt op gewone mensen. Dat mag niet de betekenis zijn.

Ik raad u aan om iets te doen aan dat misverstand in uw reactie op deze brief, minister. Iedereen is tegen mijn interpretatie, maar dat is wat op het werkveld gebeurt. Dit zult u moeten rechtzetten.

Minister Ben Weyts: Wat de overgangperiode ten aanzien van logies betreft, en specifiek met betrekking tot de vraag rond brandveiligheidsnormen, ligt er inderdaad een mogelijke piste op tafel waarbij je zou kunnen zeggen dat die logiezen die zich voor 1 april aanmelden, van een overgangperiode zouden kunnen genieten. Daardoor ontstaat er natuurlijk ook een triggereffect, opdat logies zich zouden aanmelden. Dat is dan een positieve keerzijde.

Er wordt gesproken over liberalisering, of om het met een eenvoudig woord te zeggen: vereenvoudiging. De doelstelling van het Logiesdecreet is minder administratieve lasten, het verlagen van de drempel, het aanmoedigen van het toeristisch ondernemen, ervoor zorgen dat men gemakkelijker als – zoals u het noemt – 'gewone' Vlaming kan participeren en meestappen in dat toeristisch ondernemen, maar dan wel op basis van gelijke regels. Die gelijke regels moeten dus ook gelden voor Airbnb. Het is de evidentie zelfe dat als je geld verdient met het aanbieden van logies, je dan ook bepaalde minimale normen moet respecteren, bijvoorbeeld als het gaat over veiligheid en brandveiligheid. Dat is de evidentie zelfe. En met die concrete uitwerking zijn wij nu bezig.

Karin Brouwers (CD&V): Bedankt, minister. Het antwoord is in die zin geruststellend dat, ondanks het feit dat nog voor Kerstmis de eerste versie van het ontwerp van de uitvoeringsbesluiten op de ministerraad zal komen, er duidelijk nog aan gesleuteld en gewerkt wordt en dat u inderdaad bereid bent om specifiek

voor de vakantiewoningen een ruime overgangperiode toe te staan om die attesten daadwerkelijk te kunnen opvragen.

Of we al die andere zaken die hier worden aangehaald, zullen terugvinden in het uitvoeringsbesluit, zullen we dan wel zien. Nadat het nieuwe decreet enige tijd in werking is, kunnen we ook nog steeds evalueren op dat soort veeleer technische elementen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wouter Vanbesien aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het onderzoek naar mogelijke alternatieven voor het Saeftinghedok in de Antwerpse haven

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, het begint misschien een beetje gênant te worden, het is de tweede keer in korte tijd dat ik hier sta om te zeggen: 'Zie je nu wel, eigenlijk hebben de groenen gelijk?' (*Gelach*)

Ik weet dat u dat niet over uw lippen gaat krijgen, maar eigenlijk hebben de groenen gelijk. De eerste keer ging het natuurlijk over de noodzaak van een volledige overkapping van de Antwerpse ring, en nu gaat het over het feit dat het nieuwe Saeftinghedok in de Antwerpse haven al een tijdje op een dood spoor zit. Dat zeggen wij al lang. U hebt in juni als Vlaamse Regering beslist om daar een 'complex project' van te maken.

Nu start de inspraakprocedure om de afweging te maken van wat er nu het best zou gebeuren. We hebben twee problemen met dat Saeftinghedok. Eén, het zal ongelooflijk veel bijkomende containers naar Antwerpen trekken, die dan op een vrachtwagen worden gezet, die dan op de weg gaat, wat tot nog meer files zal leiden. U weet ongetwijfeld dat er al veel files zijn in Antwerpen en dat het probleem enkel kan worden opgelost, zelfs als er weginfrastructuur bij komt, met minder auto's en minder vrachtwagens.

Het tweede probleem is dat het transport van containers op zich niet zoveel jobs en niet zoveel meerwaarde meebrengt. U hebt ongetwijfeld De Standaard gelezen vandaag. Onder meer Geert Noels werd geciteerd in het artikel 'Meer containers maar niet per se meer welvaart'. Eigenlijk moeten we meer industrie aantrekken voor meer jobs en meer welvaart.

Deze nieuwe procedure zal die open en eerlijk verlopen, of is ze enkel bedoeld om de haven toch nog hun fetisj van het Saeftinghedok te gunnen? Kunt u garanderen dat alle alternatieven, ook een meer industriële invulling, alle kansen krijgen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: U verwijst naar de overkapping om te zeggen: 'Kijk eens, de groenen hebben gelijk'. Dat weet ik niet, ik stel alleen vast dat ze, als ze dan zagezegd gelijk hebben, nog niet content zijn. (*Applaus. Gelach*)

Inzake het Complexeprojectendecreet streven wij naar draagvlak en consensus. Dezelfde ratio hanteren we voor het Oosterweelproject. Hetzelfde geldt voor Doel en de ontwikkeling van de haven. Dit gaat niet zuiver over de containertrafiek, dit gaat in wezen over de concurrentiepositie van de Antwerpse haven, over de industriële en economische ontwikkeling van die haven.

In wezen is het heel eenvoudig: niet vooruitgaan is achteruitgaan. Met de moordende internationale concurrentie en door de internationale consolidatie van

rederijen allerhande in het hele gebied tussen Le Havre en Hamburg, gaan de rederijen één aanloophaven kiezen – of misschien nog een tweede – en focussen, en moet die haven zich kunnen ontwikkelen; ze moet kunnen groeien. Het gaat niet alleen over containertrafiek, het gaat over logistiek en industriële ontwikkeling.

De doelstellingen zijn dan ook drieërlei: containertrafiek, logistiek en industriële ontwikkeling, en multimodale ontsluiting. Momenteel worden alle alternatieven evenwaardig bekeken. De onredelijke alternatieven worden natuurlijk geschrapt. Ik kan er u zo'n paar noemen: alle wagens in een container steken of rechteroever onder water zetten. (*Gelach. Opmerkingen*)

Die voorstellen aanziet men zelfs in Antwerpen als onredelijk en ze worden geschrapt. Men heeft nog tot 18 januari om suggesties in het kader van die publieksronde te formuleren. De redelijke alternatieven worden onderzocht, op basis waarvan vervolgens een brede procedure wordt gevoerd: zowel een milieu-effectenrapportering als een maatschappelijke kosten-batenanalyse, een nautisch onderzoek, een veiligheidsrapportering en ook een operationeel onderzoek. Daarbij is het de bedoeling dat de Vlaamse Regering tegen het midden van 2017 een voorkeursbesluit neemt.

Wouter Vanbesien (Groen): Minister, u zegt dat het niet enkel om containers gaat. Ik nodig u uit om uw eigen website eens te bekijken. Die heet www.extracontainercapaciteitantwerpen.be. Dat is uw website. Daar ligt de focus van het project.

Ik ben blij dat u over de moordende concurrentie tussen de havens bent begonnen. Daar ligt volgens mij een deel van de oplossing. Er is een moordende concurrentie tussen de havens van Rotterdam en Antwerpen, die in een wedren zitten. Ze zijn aan de gang om meer dokken te graven en meer infrastructuur te bouwen om containers te ontvangen. Er zal sowieso een overcapaciteit ontstaan.

Ik spiegel dit even aan de Gentse haven. De heer De Clercq is nu wel net weg. De Gentse haven heeft het moedige besluit genomen samen met de haven in Zeeland na te gaan of ze samen niet sterker zouden staan in die internationale context. Het zou goed zijn indien de havens van Rotterdam en Antwerpen ook gezamenlijke afspraken over bijkomende infrastructuur zouden maken. Ze kunnen zich samen in de internationale havenmarkt positioneren. Dit zou de kosten verminderen en de marktpositie versterken. Dit zou ook een effect hebben op de plaatsen waar bijkomende infrastructuur zou komen. Dat is een scenario waarmee binnen deze procedure rekening moet worden gehouden.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Voorzitter, ik heb een lichtelijk andere insteek. De afgelopen dagen heb ik een aantal zaken in de kranten kunnen lezen. Ik citeer kort: "Sommigen binnen de Vlaamse overheid zouden het beu zijn dat het Antwerps havenbestuur het Saeftinghedok naar voren schuift." Over de capaciteitscijfers wordt het volgende gesteld: "De huidige groeicijfers moeten een einde maken aan de hocus pocus van cijfers die nu te pas en te onpas wordt gebruikt." Dat zijn uitspraken die me niet geruststellen.

Minister, ik weet dat u de Antwerpse haven een bijzonder warm hart toedraagt. U hebt dat net herbevestigd. U hebt verklaard dat we groei en uitbreidingscapaciteit tot stand moeten brengen. U spreekt uiteraard namens de voltallige Vlaamse Regering en namens uw administratie. Ik zou graag van u vernemen of u in die groei van de haven gelooft.

Ik wil nog even onder de aandacht brengen dat 150.000 gezinnen, dat is maar liefst 6,5 procent van de Vlaamse werknemers, kunnen leven van de jobs die in

de Antwerpse haven worden gecreëerd. Ik zou graag een herbevestiging horen van uw vertrouwen in de toekomstige groei van de haven.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Voorzitter, de vraag is niet of op Linkeroever bijkomende capaciteit zal worden gecreëerd. Die vraag is in het verleden al behandeld. De vraag is veeleer hoe we verder zullen omgaan met de trafiek die in de toekomst wordt verwacht. Hoe zullen we dit verder opvangen?

Ik wil iedereen in dit halfroond erop wijzen dat dit planningsproces al sinds 1998 aan de gang is. Wanneer er vroeger problemen met de procedures waren en het dossier voor een rechtbank of de Raad van State terecht kwam, bestond de oplossing erin een besluit of een nooddecreet op te stellen. Wat nu voorligt, moet de heer Vanbesien tevreden stellen. Alle alternatieven worden naast elkaar geplaatst.

Minister, wat voor ons belangrijk is, is dat de regeling voor complexe projecten nu voor het eerst worden toegepast. Het is van belang dat we dit in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken kunnen opvolgen en een gedachtewisseling over dit onderwerp kunnen organiseren.

Een ander toekomstig aandachtspunt is de financiering. We zullen het Saeftinghedok anders financieren. In het Havendecreet zijn echter nog altijd oude spelregels opgenomen. Ook hierover zullen we in de commissie verder van gedachten moeten wisselen.

De voorzitter: Dan volgt nu de haven van Dendermonde. De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Voorzitter, de Groot-Dendermondse gedachte reikt tot in Beveren.

Minister, ook wij kijken uit naar het verdere verloop van dit proces. U moet dit bijzonder ernstig nemen. U hebt eigenlijk geen alternatief. Als er een risico op stilstand bestaat, volgt dit wel uit de bestaande juridische procedures die ontstaan als u een aantal evenwichten niet bewaakt en probeert na te streven. Ik geef een voorbeeld.

Mijnheer de Kort, het gaat niet alleen om hoe we zullen omgaan met die trafiek. We moeten toch ook eens kijken welke trafiek we willen aantrekken. Dan hoop ik, dan druk ik de wens uit, en dan vragen wij dat er wordt uitgekeken naar trafiek waardoor er ook in de Waaslandhaven meer arbeidsintensieve projecten komen en projecten met meer toegevoegde waarde: industriële projecten, zoals de heer Vanbesien ook heeft gezegd. We hebben die verdeling de afgelopen jaren net iets te veel zien scheefgaan. Misschien is dit wel een moment om die correctie door te voeren.

Minister Ben Weyts: U maakt gewag van een overcapaciteit die zal ontstaan. We zien nu hoe snel de nieuwe dokken volzet geraken. Dat gaat razendsnel. Vandaag hebben we de voorspelling dat er bij de huidige containertrafiek van 14 miljoen TEU (Twenty Foot Equivalent Unit) – en dat gaat om containers van 6,10 meter – tegen 2030 nog 4 tot 7 miljoen TEU bij zal komen. De nood zal er zeker zijn. Alleszins, bij vroegere dokken die werden gegraven, zei men ook dat dat allemaal niet nodig was en dat dat overcapaciteit zou veroorzaken. Vandaag stellen we vast dat er geen overcapaciteit is en dat alles volstroomt.

De vraag is uiteindelijk niet of we zullen groeien, de vraag is hoe we zullen groeien en welke alternatieven we daarvoor zullen gebruiken en welke pistes we zullen volgen – vooral ook rekening houdend met de multimodale ontsluiting en

met de bezorgdheden die leven in het Waasland en met de industriële en logistieke ontwikkelingen.

Wouter Vanbesien (Groen): De overcapaciteit op dit moment zit natuurlijk in de Tweede Maasvlakte in Rotterdam. Dat hoeft onze zorg niet te zijn. Als je allebei dezelfde containers wilt aantrekken, ontstaat er een overcapaciteit. Die kan toevallig in Rotterdam of in Antwerpen liggen. Daarom stel ik voor om dat, als we op een goede en zuinige manier met de ruimte willen omgaan, samen te doen.

We staan voor een investering van 700 of 800 miljoen euro. Laat ons die alstublieft investeren in economische activiteiten die de meeste jobs opleveren. We zijn uiteraard allemaal bezorgd om jobs. Maar ze moeten ook toekomstgericht zijn. Een toekomstgerichte economie is een circulaire, duurzame economie, die zich minder op transport baseert maar die meer naar de lokale maakindustrie tendeert. Investeer in de toekomst en niet in het verleden.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Matthias Diependaele aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de gevolgen van de strengere toepassing van de Brusselse geluidsnormen voor de luchthaven van Zaventem

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Collega's, terwijl de Federale en de Vlaamse Regering hun uiterste best doen om jobs, jobs en jobs te creëren, is er blijkbaar een Brusselse Regering die actief aan jobvernietiging doet. We hebben deze voormiddag het bericht gekregen dat op de luchthaven van Zaventem twee cargomaatschappijen nu al hebben besloten om naar het buitenland te verhuizen. Blijkbaar zijn er nog drie andere maatschappijen die eenzelfde beweging overwegen. In totaal zouden er volgens de belangenvereniging niet minder dan 3750 jobs in gevaar zijn. Er zouden mogelijk 3750 jobs verloren gaan, en dat allemaal door toedoen van die vermaledijde Brusselse geluidsnormen.

Beste mensen, laat het duidelijk zijn: het gaat hier niet over oude Tupolevs of wat dan ook. Het gaat hier over de Boeing 747-400, waarvan meer dan de helft wordt gebruikt in de westerse wereld. Een vierde van het vrachtvervoer op Zaventem maakt gebruik van de Boeing 747.

Het is overduidelijk dat de Brusselse Regering met deze beslissing stilletjes aan de luchthaven van Zaventem aan het wurgen is. Het jammere daarvan is dat zij natuurlijk ook zichzelf in de knie schiet. Heel wat tewerkstelling vanuit Brussel vindt plaats in Zaventem. Heel wat mensen uit Brussel, dat sowieso al met een zeer hoge werkloosheid kampt, gaan werken in Zaventem.

Minister, ik heb begrepen dat u dat deze morgen zou aanklaarten in het Overlegcomité. Wat is daarvan het resultaat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De Vlaamse Regering heeft beslist om een belangenconflict in te roepen tegen de beslissing van de Brusselse Gewestregering om die geluidsnormen te verstrengen. Die verstrenging zou vanaf 1 januari 2017 ingang vinden. We zullen eind deze maand dat belangenconflict agenderen op het Overlegcomité. Meteen bij aanvang van de uitvoering van die beslissing zal de opschorting daarvan volgen en zullen we zestig dagen de tijd hebben voor overleg met de Brusselse Gewestregering om te kijken of er zich geen alternatieven kunnen aandienen.

Dit is inderdaad zeer belangrijk omdat één vierde van de cargovluchten verricht worden met Boeing 747-toestellen. Het gaat over duizenden jobs die op het spel staan. Wanneer er zo'n dreiging is in dit land, worden daarover normaal gezien in alle parlementen actualiteitsdebatten gehouden. Nu wordt er enkel hier één vraag over gesteld, ofschoon de dreiging reëel is. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest schiet zich in dezen wel degelijk in de voet, omdat het zich, met een werkloosheidsgraad van 18 procent echt niet kan permitteren om afscheid te nemen van enkele duizenden jobs, niet alleen van Vlamingen, maar ook van Brusselaars en van heel wat laaggeschoolden tout court.

Dit alles is inderdaad ter sprake gekomen op het Overlegcomité. De enige vraag die ik heb gesteld is, gelet op het feit dat er sowieso een schorsing zal komen van de verstrenging van de geluidsnormen doordat wij een belangenconflict hebben ingeroepen, of de Brusselse Gewestregering niet nu al het signaal kan geven dat die regeling niet definitief is en nog herbekeken kan worden. Er was wat aarzeling, maar ik heb wel begrepen dat men dat signaal wel enigszins heeft gegeven bij het buitenkomen uit de vergadering van het Overlegcomité. Dat is alleszins positief, maar het zal meer moeten zijn. In de komende maanden zullen we de Brusselse Gewestregering ervan moeten trachten te overtuigen dat net door het nemen van die beslissing alles moeilijker wordt. Iedereen wil immers een compromis en vaste vliegroutes met daaraan gekoppeld controle en een kadaster, en dit dreigt bemoeilijkt te worden door die verstrenging van de geluidsnormen. Ik denk dat dit een contraproductieve maatregel is. *(Applaus bij de N-VA)*

Matthias Diependaele (N-VA): Minister, ik dank u. Het is dan wel met aarzeling, maar we kunnen enkel hopen dat er de komende maanden een opening zal zijn voor overleg. Ik denk dat het ook zeer belangrijk is dat we een signaal geven aan andere luchtvaartmaatschappijen, die op dit moment dezelfde beslissing zouden overwegen, om ze nog te kunnen tegenhouden. Hier was daarjuist veel lawaai en er werd luid aangedrongen op overleg. We moeten daarvoor maar aan de overkant van de straat zijn en Brussel is ook niet zo ver weg. Over dit dossier is veel overleg geweest. Wat is het resultaat? Die jobs zijn weg. Dan verstomt plotseling het applaus. Dan is niemand verontwaardigd, niemand vraagt een groot debat. Maar dit keren we niet meer om: een beslissing nemen om met een bedrijf naar het buitenland te verhuizen, is maar even werk, maar die jobs terugkrijgen, dat is veel moeilijker. Ik kan allen maar hopen dat dit hele Vlaams Parlement de ernst van de situatie inziet en dat we er effectief bij de Brusselse Regering op kunnen aandringen om komaf te maken met die verstrenging van de geluidsnormen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Minister, de luchthaven is inderdaad voor Vlaams-Brabant, maar ook voor Brussel, een buitengewone economische troef. Zoals hier al is gezegd, is het een gevaarlijke glijbaan. Wanneer op de luchthaven jobs verdwijnen, zou het ook voor andere sectoren, die luchthavengebonden zijn, zeer snel kunnen gaan.

Het invoeren van een belangenconflict is een goede, duidelijke daad. Minister, de vraag is wel wat u nog zult ondernemen. Er moet nog meer gebeuren. De betrokken sector moet aan tafel worden gebracht. Kunt u dat niet organiseren, eventueel samen met de Brusselse autoriteiten? We moeten op de ernst van de situatie wijzen en de belanghebbenden in de goede richting oriënteren.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ook mijn fractie is erg bezorgd over de toekomst van onze luchthaven, de tweede belangrijkste werkgever van het land. Ook mijn fractie veroordeelt met klem het feit dat de striktere geluidsnormen die Brussel instelt, de

lasten eenzijdig naar de Noordrand van Vlaanderen verleggen. Brussels minister Fremault heeft beslist om vanaf 1 januari boetes uit te reiken. Dat betekent dat 7500 extra vliegbewegingen over de Noordrand zullen vliegen, en niet langer over Brussel. De inroeping van een belangenconflict is goed, maar niet voldoende: dat zei u vorige week ook al, minister. De enige oplossing is een harmonisering van de geluidsnormen; desnoods een herfederalisering. *(Opmerkingen bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, minister, collega's, dit dossier vraagt als geen ander overleg en dialoog. Het vraagt de samenwerking tussen de gewesten: dat is de enige manier om een oplossing te kunnen bereiken. Het draagvlak voor de luchthaven kan er enkel komen wanneer de leefbaarheid van de omwonenden wordt gerespecteerd. Er is een duurzaam evenwicht tussen de lusten en de lasten nodig, want het gaat over werkgelegenheid én leefbaarheid. De Vlaamse Regering kan op dat vlak een constructieve rol spelen. Het belangenconflict biedt het voordeel dat op federaal niveau een oplossing kan worden gezocht. Alleen wanneer alle gewesten er samen uit geraken, zullen de leefbaarheid en de economische activiteiten in stand worden gehouden.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, het dossier houdt onze fractie al jaren bezig. Het gaat tenslotte om de op een na grootste economische pool van het land, na Antwerpen. Het is belangrijk dat we initiatieven nemen. Vorige week hadden we een interessante discussie met minister Schauvliege. U hebt overlegd, maar dat verliep niet naar behoren. Ik hamer op dialoog. We hebben een federale Vliegwet nodig. Er moet rechtszekerheid zijn over de vliegroutes – zowel voor de luchtvaartmaatschappijen als voor de bewoners in de omgeving. Alleen zo zullen we de luchthaven een mooie toekomst kunnen geven. Alleen zo zullen we het aantal jobs kunnen verdubbelen, van 60.000 naar 120.000, want dat is het plan van Brussels Airport Company (BAC). Het is overigens niet zo dat de geluidshinder zal toenemen wanneer het aantal vluchten toeneemt, want innovaties zullen een positieve impact hebben. *(Applaus bij Open Vld)*

Minister Ben Weyts: Misschien nog verduidelijken waarom ik het zo belangrijk vind van de Brusselse Gewestregering om nu het signaal te geven dat ze die verstrenging van de geluidsnormen wil herbekijken: omdat op korte termijn diverse andere cargomaatschappijen erover aan het twijfelen zijn of ze in Zaventem blijven. Die moeten nu dus het signaal krijgen dat die verstrenging geen vaststaand gegeven is, dat daarover nog zal worden overlegd en dat ze dus niet te snel mogen beslissen om te verhuizen. Daarom vind ik dat zo belangrijk.

Met betrekking tot alle commentaren en suggesties die worden gegeven en wars van politieke aanhorigheden, het maakt niet uit welke partij in welke regering zit of waar dan ook in de oppositie zit: we zullen aan één zeel moeten trekken om ervoor te zorgen dat dit compromis wordt bewerkstelligd en dat er een Vliegwet komt. Net om dat te realiseren moet de verstrenging van de Brusselse geluidsnormen on hold worden gezet, want net dat tweede maakt dat eerste zeer moeilijk.

Matthias Diependaele (N-VA): Collega's, ik moet eerlijk zeggen dat, als ik de veeleer makke interventies van nu vergelijk met die in het debat over de rijbewijzen, ik dan het gevoel heb dat jobverlies blijkbaar minder belangrijk is dan het feit dat we streng zouden zijn ten aanzien van de Brusselse Regering. *(Applaus bij de N-VA)*

Dat is het signaal dat jullie net hebben gegeven. Dat mogen jullie gaan uitleggen aan die mensen die werken op de luchthaven van Zaventem, want zij zijn degenen die de dupe zullen worden.

Beste mensen, herfederaliseren zal geen oplossing zijn, maar ik ben het er wel helemaal mee eens dat overleg inderdaad nodig zal zijn. We zullen aan tafel moeten gaan zitten om ervoor te zorgen dat die geluidsnormen naar beneden gaan, want dat is de enige manier waarop we een zeer duidelijk signaal kunnen geven om ervoor te zorgen dat dat jobverlies stopt, dat die ondernemingen hier blijven en dat we de toekomst van de luchthaven van Zaventem kunnen veiligstellen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het SERV-onderzoek naar werkbaar werk bij zelfstandigen

ACTUELE VRAAG van Grete Remen aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de stagnatie van werkbaar werk bij zelfstandige ondernemers

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, collega's, de helft van de zelfstandigen ziet het niet meer zitten. Dat was toch alleszins de kop van een krantenartikel begin deze week, en dat was voldoende om ons allemaal wat ongerust te maken, niet het minst omdat ik zelf uit een familie van ondernemers, zelfstandigen en landbouwers kom. Ik ben me dus heel goed bewust van het feit dat het ondernemerschap niet allemaal rozengeur en maneschijn is, dat het niet altijd even evident is als het lijkt.

Uit de werkbaarheidsmonitor van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) blijkt dat iets meer dan de helft van de ondernemers zijn job, zijn werk, zijn ondernemerschap werkbaar vindt, maar dat bijna de helft dus zegt dat niet te vinden. Waarover gaat het dan concreet? Ondernemers ondervinden stress, hebben moeilijkheden om arbeid en privéleven te combineren, hebben ook een aantal moeilijkheden om te leren motivatie te vinden in hun job, alhoewel dat in mindere mate bij deze groep het geval is.

Vlaanderen kan daar niet genoeg aandacht voor hebben. Ondernemerschap is cruciaal voor onze economie, voor onze welvaart, voor onze samenleving. We moeten ondernemers dan ook op alle mogelijke manieren ondersteunen bij het doen van hun werk en ook vooral opdat ze het graag en goed zouden doen. We hebben daar een aantal instrumenten voor. We zetten bijvoorbeeld in op de combinatie arbeid-privé door meer dan ooit te investeren in kinderopvang. Minister, ook u hebt een aantal instrumenten in handen. Denken we maar aan alle opleidingsstimuli die u hebt, aan het opleidingsaanbod via de SYNTRA's. U hebt ook het concept van loopbaanbegeleiding en de loopbaancheques, die misschien ook hier een rol kunnen spelen, en misschien hebt u nog veel andere zaken in petto.

Minister, wat zult u doen vanuit uw bevoegdheid om de ondernemers te ondersteunen in hun welbevinden met betrekking tot hun job en hun ondernemerschap?

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik zal positief beginnen: 50,7 procent van de ondernemers heeft werkbaar werk. Dat blijkt uit een driejaarlijkse studie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), die peilt naar de werkbaarheid bij Vlaamse zelfstandige ondernemers. Drie jaar geleden waren de resultaten iets beter: 51,4 procent van de zelfstandige ondernemers had toen wel werkbaar werk. We spreken nu van een stagnatie.

Werkstress is een van de grootste oorzaken, en vooral de kleine ondernemers uit de bouwsector, de horeca, de handel en de landbouw hebben het zeer moeilijk. Die sectoren zijn heel conjunctuurgevoelig, en hun marges zijn klein.

Wat nog opvalt, is dat een op de drie van de ondernemers moeilijk de balans vindt tussen arbeid en gezin. Wel positief is dat 90 procent van alle zelfstandige ondernemers, ondanks de hoge werkstress en de onevenwichtige balans, toch gemotiveerd aan de slag blijft. Geen tijd om te klagen.

Zelfstandigen werken 50, 60 tot 70 uren per week en ze besteden ook veel tijd aan administratief werk. Dat neemt almaar toe.

Iedereen moet langer werken. Dat staat als een paal boven water. Maar zelfstandige ondernemers zijn ook mensen met een gezin en kinderen, en ook zij willen een gezond privéleven. Oplossingen voor hen zijn dan ook echt nodig.

In Pact 2020 engageren de Vlaamse Regering en de sociale partners zich voor een werkzaamheidsgraad van 55 procent. Minister, ik ben ervan overtuigd dat u als de meest ondernemingsgezinde minister van Vlaanderen er alles aan zult doen om dat cijfer te bereiken. We mogen niet op onze lauweren rusten, en vandaar mijn oproep om meer te focussen op de administratieve vereenvoudiging zodat ondernemers kunnen investeren in hun managementvaardigheden in functie van een betere balans tussen werk en privé en minder werkstress.

Minister, welke initiatieven zult u nog nemen om de pijnpunten weg te werken zodat de ambities zoals omschreven in Pact 2020 kunnen worden gerealiseerd?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik wil me voor mijn antwoord inspireren op wat Karel Van Eetvelt maandag op de radio heeft gezegd. Hij gaf zelf drie verbeterpunten aan. Het eerste betreft de administratieve rompslomp. Al gedurende twee legislaturen probeer ik die administratieve rompslomp voor ondernemers te verminderen. Zo hebben we bouw- en milieuvergunningen geïntegreerd en bedraagt het tarief voor schenkingsrechten bij familiale bedrijven 0 procent. Tijdens deze legislatuur heb ik ook een vereenvoudiging van de kmo-portefeuille doorgevoerd. Verder zijn er het doelgroepenbeleid en de erkenning van de dienstverleners waar ik nu mee bezig ben.

Ik heb ook aan het Vlaams netwerk van ondernemingen (Voka) en aan de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) gevraagd waar ik volgens hen nog administratieve vereenvoudigingen kan doorvoeren.

Het tweede punt dat Karel Van Eetvelt naar voren bracht, is een goede kinderopvang. Ik zal dat doorgeven aan minister Vandeuren.

Het derde punt is dat de ondernemers voldoende tijd moeten nemen voor opleidingen en vorming. Karel Van Eetvelt had het over e-commerce. Ik heb samen met UNIZO een e-commerceproject opgezet met de E-Scan. Intussen hebben al meer dan duizend bedrijven die E-Scan uitgevoerd. Zij denken na over wat zij in hun bedrijf kunnen doen rond e-commerce. Intussen is de website ook al meer dan vijftigduizend maal bezocht.

Wat bijscholing en vorming betreft, moet er ook voldoende aanbod zijn. Ik heb dit jaar een call over ondernemerschap gedaan en die toegekend aan elf verschillende partners. Een van de onderwerpen was werkbaar werk voor ondernemers. Intussen zijn een aantal mooie projecten in uitvoering, klassiekers zoals het peterschapsproject PLATO. Er is ook een project van Zenitor dat een specifieke coaching doet van de persoon van de ondernemer. De vraag daarbij is hoe men de combinatie van werk en gezin aanpakt.

Naast die elf partners zijn er ook nog een aantal klassieke partners. Ik denk aan Dyzo voor bedrijven die het wat moeilijker hebben; ik denk aan het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) met alles wat zij doen rond ondernemerschap; en uiteraard aan SYNTRA voor opleiding en vorming.

Buiten de drie aspecten – administratieve rompslomp, kinderopvang en vormen en bijblijven – is er voor mij nog een vierde die Karel niet heeft genoemd maar waar wij heel sterk rond werken. Als men ondernemerschap meer respect gaat geven, is dat minder stresserend. Als de omgeving respect heeft voor de ondernemer, is de stress voor de ondernemer ook minder. Ook dat is in de call voor ondernemerschap meegenomen. Ook het aspect falen is opgenomen. We starten de campagne 'Failing Forward'. We proberen er ook voor te zorgen dat in het onderwijs, van het kleuteronderwijs tot in het hoger onderwijs, ondernemerschap als iets goed wordt beschouwd, als normaal wordt aanzien, als iets waar we respect voor mogen hebben.

U vroeg ook nog naar de loopbaancheque. De loopbaancheque is positief en wordt veel benut en gebruikt. 6 procent van alle loopbaancheques ging naar zelfstandigen. Als ik me niet vergis, is dat ongeveer de grootteorde van het aantal zelfstandigen in de werkende bevolking. Ik denk dat het rond de 8 of 9 procent ligt. We zitten daar dus niet slecht.

Slotsom: met de genomen maatregelen – dit waren cijfers van 2015 – hoop ik dat we effectief een antwoord bieden op de vragen die hier gesteld zijn. We hebben bijkomende initiatieven genomen om het slechtere cijfer in de toekomst bij te stellen.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ministers, ik dank u voor uw antwoord. U doet inderdaad, samen met de collega's uit de regering, al heel wat. U hebt een mooie lijst opgesomd, maar we zouden het parlement niet zijn, mochten we niet verwachten dat er nog meer mogelijk is. Ik geef een paar suggesties. Rond vorming en opleiding is er het aanbod van SYNTRA, maar u weet dat er financieel nog een probleem is. Om het opleidingsaanbod van SYNTRA verder te laten groeien, zijn er meer middelen nodig dan er vandaag ter beschikking zijn. Een vormingsaanbod op maat van zelfstandigen is essentieel om hen mee te laten evolueren.

Voor administratieve vereenvoudiging zijn er heel wat inspanningen gedaan, denk maar aan de omgevingsvergunning, maar er is meer mogelijk. Heel veel ondernemers en heel veel investeerders klagen op dit moment over de archeologienota, het erfgoedbeleid, wat echt een blokkage vormt voor investeringen en een enorme, zware administratieve last legt op heel wat investeerders. Ik hoop dat u daar samen met uw collega's iets aan kunt doen. In het regeerakkoord is een monitoring opgenomen van de administratieve last specifiek voor ondernemers. Ik denk dat we daar werk van moeten maken en duidelijke doelstellingen moeten afspreken om de administratieve last voor ondernemers te beperken.

Grete Remen (N-VA): Minister, mijn felicitaties. Ja, ik moet eerlijk zeggen: u doet heel veel. U hebt al heel veel gedaan. Op het terrein moeten we het nog waarmaken, maar dit is een goed begin.

Ik wil nogmaals de aandacht vestigen op de administratie die voor de ondernemers nog altijd te veel tijd, energie en geld kost. Die overlast is nefast. De ondernemers willen ondernemen, investeren, innoveren, creëren. We mogen ze niet ontmoedigen. Ze zijn te belangrijk voor de instandhouding en de betaalbaarheid van onze verzorgingsstaat. Ik ben zelf ook ondernemer. Ik heb ook stress. Voor mij is die adrenaline goed, want ik onderneem graag. Ik behoor tot die 90 procent en ik ben daar tevreden mee.

Minister, u doet goed werk. U bent goed op de hoogte van de realiteit waarmee ondernemers iedere dag worden geconfronteerd. Hun zaak is hun eigen kind, en dat laat je niet los, maar af en toe moet je wel eens loslaten. Je moet je kinderen kunnen loslaten om ze te laten doorgroeien. Daarvoor is de vereenvoudigde kmo-portefeuille een zeer goed instrument. Het laat ondernemers toe om hun tijd beter te verdelen door het advies en de begeleiding die ze kunnen inroepen via deze steunmaatregel. Maar het werk is nog niet af. We moeten de vinger aan de pols houden.

Minister, acht u het mogelijk om de studie van de SERV, die nu om de drie jaar gebeurt, jaarlijks te laten gebeuren? Zo kunnen we sneller monitoren en sneller bijsturen waar nodig.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, u bent zeker de slechtste van de klas niet maar alles kan natuurlijk een beetje beter. Kleine en grote ondernemers, maar vooral de kleine zelfstandigen, gaan gebukt onder de vele administratieve regels en papierlast. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de ondernemer niet wordt afgeremd? Belangrijk daarbij is dat de administratie klantvriendelijk is en het plan mee enthousiasmeert in plaats van enkel te kijken naar de regels. De administratie moet voldoende vertrouwen krijgen om mee te zoeken naar een oplossing. Dat is heel belangrijk voor een ondernemer.

Het klopt dat u al veel hebt gedaan voor het ondernemersleven, maar de Archeologienota is toch wel pijnlijk voor ondernemers. Als u zou kunnen invoeren dat elke minister een vereenvoudigingstoets doet, dan zouden we vele stappen vooruit kunnen zetten. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Minister, ook mijn felicitaties. De felicitatie komt van uw partijgenote die zegt dat u goed werk verricht. Ik feliciteer u met de slechtste meting, met de slechtste werkbaarheidsindicator sinds de opstart in 2007. Nog nooit lag de werkbaarheidsgraad van de Vlaamse zelfstandige zo ver van het voorziene groeipad. Dikke, dikke proficiat! Ik weet niet hoe u dat hebt gerealiseerd met al uw inzet en alle felicitaties die u krijgt.

De psychische vermoeidheid neemt toe. In veel gevallen wordt het zelfs acuut problematisch voor onze zelfstandigen. Welbevinden op het werk is inderdaad 90 procent, maar dat is wel veel minder dan de bijna 92 procent in 2013. Enkel de leermogelijkheden zijn beter. We hebben reclame gehoord voor SYNTRA, en dat is terecht. De zelfstandige vindt zijn weg wel naar de verschillende leermogelijkheden, maar de werk-privébalans is nog nooit zo slecht geweest, zeker als je kijkt naar de gendergelijkheid.

In 2013 hadden we een heel moeilijk jaar. De economische en financiële crisis van 2008 zat nog heel diep. Wat is de oorzaak in 2016 van dergelijke, schandalige cijfers?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): De feiten zijn wat ze zijn. Daar heeft mevrouw Turan gelijk in. De cijfers zijn niet goed, en dan is een sfeer van felicitaties misschien wel een beetje misplaatst.

Minister, u hebt gelijk dat dit gaat over meer dan werk alleen. Het is een combinatie van werk en privé, en we moeten ervoor zorgen dat mensen fluitend naar hun werk kunnen gaan. We moeten er echter ook voor zorgen dat ze na hun werk fluitend naar huis gaan, naar hun gezin.

Mevrouw Remen, ik ben blij dat u hebt aangehaald wat ik al vaak in de commissie heb gevraagd. Het is de oorspronkelijke planning om in 2020 naar een positief cijfer te gaan van 55 procent. De volgende meting van de SERV is pas in 2019. Ik heb al sinds het begin van de legislatuur gevraagd om vaker te meten en beter te monitoren zodat we sneller kunnen zien of uw beleidsmaatregelen het gewenste resultaat boeken. Zult u ervoor zorgen dat we meer kunnen meten zodat we sneller kunnen bijsturen en dat we betere resultaten kunnen boeken? Of zullen we wachten tot 2019 om dan te zien dat we het misschien nog slechter doen?

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Turan, ik vind de manier waarop u het hebt gebracht, fantastisch. We spreken hier over enkele procentpunten na de komma verschil tussen de twee metingen. Ik heb sindsdien de call voor ondernemerschap gehad. Deze is pas dit jaar in werking getreden. We hebben in 2016 maatregelen genomen, zoals de kmo-portefeuille, de groeisubsidies, het doelgroepenbeleid en de call voor ondernemerschap. Die kunnen in 2015 geen effect hebben gehad. (*Applaus bij de N-VA*)

Het is dus logisch dat ik word gefeliciteerd door alle partijen voor wat ik onder-tussen heb gedaan. U zou beter objectief zijn en u daarbij aansluiten.

Mijnheer Annouri en mevrouw Remen, ik begrijp dat u vraagt of we niet meer kunnen doen. Die werkbaarheidsmonitor van de SERV is iets wat wel wat tijd vraagt. Het heeft geen zin om het elk jaar te doen. Moeten we dan stilzitten? Neen. We zullen de vinger wel aan de pols houden. We zullen met Voka, UNIZO en zelfstandigenorganisaties ervoor zorgen dat we weten wat nu aan het doen zijn, dat we feedback krijgen over hoe zij aanvoelen dat de ondernemers daarop reageren. Dat is het belangrijkste. We moeten niet wachten op bijstellingen of metingen die acht of negen maanden eerder zijn gedaan. Ik wil dichterbij de bron, bij de ondernemer blijven en van de werkgeversorganisaties en bedrijven zelf horen en voelen hoe ze staan tegenover de initiatieven die we nemen.

Als je ziet dat 96 procent de weg naar vorming vindt, dan is dat een goede zaak. Het was een van de drie belangrijkste punten die Karel Van Eetvelt naar voren schoof: zorgen dat er voldoende vorming is. Dat hebt u inderdaad gezegd, mevrouw Turan, het was een van de weinige zaken waar ik achter kon staan. Voor de rest is het echt positief dat die dingen zijn gebeurd. En ja, we gaan dat verder monitoren en we gaan de vinger aan de pols houden.

Ik heb altijd begrepen dat de Archeologienota eenvoudiger is dan in het verleden. Maar ik zal er met mijn collega nog eens over spreken.

Voor opleidingen is SYNTRA zeker belangrijk in heel dat gegeven. We zullen dit zeker blijven opvolgen, maar er is meer dan alleen SYNTRA. We hebben de call gehad, met de juiste ondersteuning op maat en in elke levensfase van de onderneming vanuit de verschillende organisaties. Dat is heel belangrijk.

Mevrouw Van Volcem, u hebt gelijk met de administratieve klantvriendelijkheid. Zelf ben ik er veel mee bezig. Als we de documenten bespreken, breng ik dit geregeld aan. De meeste collega's hebben daar wel oog voor. Soms is het moeilijk om alle invalshoeken op dezelfde manier aan te pakken, je moet het ruimer zien dan alleen bedrijven. In een maatregel voor economie is het gemakkelijker vooral de bedrijven te bekijken. In andere maatregelen moet je een evenwicht vinden.

Mijnheer Bothuyne, in uw inleiding hebt u de titel gebruikt: 50 procent ziet het niet meer zitten. Ik zou dat willen nuanceren. Mevrouw Remen, als ik u als ondernemer vraag of er stress is op uw werk, dan ben ik zeker dat u ja zult antwoorden. Als ik jullie vraag: brengt uw job vandaag stress met zich mee, dan zullen de meest eerlijke antwoorden ja zijn. Mijnheer Somers, ik zeg niet dat uw

antwoord oneerlijk zou zijn. Sommige mensen zijn stressbestendig. Als ik u daarna vraag: ziet u uw ondernemerschap nog zitten, dan denk ik dat heel veel volk ja zegt. Dat is belangrijk. We moeten er absoluut blijven aan werken, maar we mogen het niet dramatiseren, zoals collega Turan deed.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, heel veel ondernemers zien het echt zitten en willen ervoor gaan. We moeten hen daar ook in ondersteunen. Dat begint bij respect voor ondernemers, die zo belangrijk zijn voor onze economie en ons sociaal-economisch model. Dat respect begint bij een eenvoudige en ondersteunende overheid.

Minister, administratieve vereenvoudiging is voor de regering een kernopdracht. Ik stel voor dat we daar nog een tandje bijsteken. We kunnen het beste beginnen met een goed gesprek met uw collega minister-president Bourgeois over On-roerend Erfgoed en Archeologie. Kafka moet ophouden. Investerings worden geremd, ondernemingen worden geremd, en dat is niet de bedoeling van deze regering. *(Applaus bij CD&V)*

Grete Remen (N-VA): Minister, dank u voor uw positief antwoord. In de aanloop naar deze warmste week van het jaar zullen heel veel ondernemers zich ongetwijfeld nu al opwarmen aan uw positieve woorden en daden. Dank u wel. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Steve Vandenberghe aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het negeren van wetenschappelijke adviezen bij de vaststelling van visquota

ACTUELE VRAAG van Bart Caron aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de visquota voor tong en de bijdrage van Vlaanderen aan meer selectieve visserijtechnieken

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, in een totaal andere context zegt men weleens, als iemand zijn of haar vriend of vriendin dumpt: 'Maak u alsjeblieft niet ongerust, er zwemt nog meer dan voldoende vis rond in de zee.'

Geen paniek, minister, ik zal het niet over uw liefdesleven hebben. Wel zal ik het hebben over de bezorgdheid die er in diverse belangengroepen, maar ook namens onze fractie, is over de visquota waarmee we vandaag worden geconfronteerd en over de visbestanden in onze zeeën.

Wat merken we? Onze ongerustheid is niet meer dan terecht. In het verleden werd het niet altijd gerespecteerd, waardoor onder andere de blauwvintonijn verdwenen is in onze Noordzee, maar ook vissen zoals Baltische kabeljauwen en tong onder druk kwamen te staan, en dit al verschillende keren.

En wat is daarvoor de oplossing? Jawel, die quota die moeten worden gerespecteerd. Elk jaar bekijken internationale wetenschappers welke bestanden er in onze zeeën zitten en geven ze adviezen over wat moet worden gerespecteerd. Maar we merken dat dat door u en andere Europese ministers in het verleden niet altijd werd gedaan. Er werd meer vis opgehaald dan aangewezen.

Minister, hebt u tijdens de onderhandelingen deze nacht, meer nog dan in het verleden, rekening gehouden met die wetenschappelijke adviezen, om te kijken dat die visbestanden in stand kunnen blijven en vooral, dat die visquota worden gerespecteerd?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, collega's, aansluitend op wat de heer Vandenberghe zegt, is het zo dat er een wetenschappelijke voorstudie gebeurt rond die visquota in alle zeeën waar de Europese Unie over gaat. Van de 161 visstocks – zoals dat heet – worden er 44 in lijn gebracht met dat wetenschappelijke onderzoek. Dat betekent dat twee derde van de visstocks eigenlijk wordt overbevist. Dat blijft een probleem. Het is niet alleen een probleem voor die vis op zich, maar ook voor de visserij zelf. Zoals u weet, is het zo dat, als u de zee leegvist, al is het maar gedeeltelijk, er ook geen vis meer in de netten terecht komt en de visserijsector zelf dood gaat. Er zijn daarvan genoeg voorbeelden in de wereld en ook bij ons.

Twee derde wordt overschreden. Een van de pijnpunten is de tong in de eerste zee. Daarover gaat mijn vraag specifiek. Het punt van die tong in de eerste zee is niet dat er een hoog quotum is voor onze vissers – ze mogen maar 40 ton of minder binnenhalen, maar eigenlijk kunnen ze niet eens vissen op tong –, maar gaat over bijvangst. Die bijvangsten moeten worden aangeland en tellen dus mee voor die quota.

Minister, vanmorgen hebben we het er ook al even over gehad, maar mijn vraag was toen al ingediend. Welke inspanningen doet Vlaanderen? Je kunt het ook oplossen. De problematiek van bijvangsten die moeten worden aangeland, kan technologisch, door het aanpassen van vistuig, netten en systemen worden aangepast. Wat doet Vlaanderen in dat geval specifiek aan innovatie, aan ondersteuning van selectieve visserijtechnieken om die bijvangst te vermijden en die tongbestanden te laten herstellen?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we hebben het er inderdaad deze ochtend in de commissie Landbouw en Visserij al over gehad. Er is ook expliciet gezegd dat we dezelfde zorg delen. Iedereen wil dat de visbestanden inderdaad duurzaam zijn. Dat willen wij, dat willen de wetenschappers en in eerste instantie ook de vissers. Want als de visbestanden op lange termijn niet intact blijven, hebben zij natuurlijk een probleem. Dat is ook de reden waarom elk jaar die visquota worden vastgelegd.

Dat is ook inderdaad maandag en dinsdag gebeurd. Vannacht om 3 uur zijn die ook afgeklopt. Er is effectief rekening gehouden met de staat van al die visbestanden en met de wetenschappelijke onderbouwing. Er is al aangehaald dat het niet goed gaat met de tong in de Ierse zee. Wel, dat is ook de reden dat er is beslist dat er niet op tong wordt gevestigd in de Ierse Zee. Het is wel zo dat er een beperkte vangst is voor wetenschappelijk onderzoek, maar er is geen vangst in de Ierse Zee.

We zien dat onze vissers het zeer goed hebben gedaan in de Noordzee, waar een aantal bestanden het iets beter doen. Er komen dan wat meer quota. Waar het niet goed gaat, worden die quota afgebouwd. Er is absoluut rekening gehouden met die wetenschappelijke onderbouwing.

Uiteraard doen wij ook zelf heel wat onderzoek om onze vissers te ondersteunen. We hebben wel een specifieke gemengde visserij. Je vindt dat niet overal. Vaak heb je een specialisatie. Bij ons is dat gemengde visserij. We hebben het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) maar ook het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), die samen met de sector heel wat onderzoek doen. Ik geef u een voorbeeld van wat wij hebben gedaan rond selectieve visserij, collega Caron. We hebben dat vanmorgen ook al uitgelegd. We hebben een paneel ontworpen waardoor de ondermaatse tong, die nog niet volgroeid is, terug de zee in zwemt en niet gevangen wordt. We hebben vanaf dit jaar verplicht aan

de sector om dat Vlaamse vispaneel te gebruiken. We werken ook met grotere netten, die er ook voor zorgen dat de kleine, niet volgroeide vissen, ook terug de zee in gaan. Er zijn tal van voorbeelden hoe we dat onderzoek mee steunen en daar in de quota rekening mee houden.

Mocht daar een zorg rond zijn: we hebben op geen enkel moment gepleit om bijvoorbeeld op tong te vissen in de Ierse zee, of gepleit tegen dat wetenschappelijk onderzoek. Het is belangrijk om dat hier te zeggen.

Steve Vandenbergh (sp.a): Dank u wel, minister. U hebt waarschijnlijk ook de brief gelezen die werd gestuurd door Natuurpunt en die mijn bezorgdheid deelt.

Anderzijds komt ILVO op voor de vissers, en dat doen wij ook. We moeten zorgen dat de vissers niet alleen nu maar ook later op een goede manier hun brood kunnen verdienen. De Ierse Zee is daar een heel mooi voorbeeld van. Als je merkt dat er nu geen tong meer te vangen is in de Ierse Zee, moet men dat herstellen. In onze Noordzee zijn er wel heel wat plaatsen waar de populatie van de tong heel voorbeeldig is. Minister, ik wil u vragen om in overleg te gaan met die vissers, zodat ze goed weten op welke plaatsen ze wel tong kunnen vissen. En vooral: overleg met de actoren, minister. Dat is heel erg belangrijk. Zo zorg je ervoor dat we in de toekomst niet meer worden geconfronteerd met uitstervende vissoorten en vooral ook dat de vissers nog hun werk kunnen doen.

Bart Caron (Groen): We zijn niet de slechtste leerling van de klas, minister, zo blijkt uit de internationale vergelijkingen. Maar uit het opiniestuk waar mijn collega naar verwijst, blijkt toch dat België een van die vier landen is die systematisch vragen om de quota die wetenschappelijk geadviseerd zijn door de Scientific, Technical and Economic Committee for Fisheries (STECF) te overschrijden. Twee derde van de visgronden worden overbevist en dat doet ook België.

Minister, ik vraag me ten gronde af waarom de Europese ministers bevoegd voor de visserij, zich niet aan die wetenschappelijke basis houden. Op middellange en lange termijn kan dat alleen maar ten goede komen aan de visbestanden en aan de visserij zelf. Waarom worden die adviezen systematisch overruled?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik stel vast dat collega Vandenbergh meer weet over uw liefdesleven, maar dat geheel ter zijde. Economische gegevens en het milieu, dat is geen evidente oefening, maar die twee zijn absoluut verzoenbaar. We hebben dat al meermaals gezien, en dat is u al vaak gelukt.

Voor mij persoonlijk is wetenschappelijk onderzoek zeer belangrijk. In de commissie hebben we het vaak over ggo's. Ik pleit er altijd voor om het debat te voeren op basis van wetenschappelijk onderzoek. We moeten effectief zorg dragen voor ons milieu, want, zoals u zelf zegt, anders geen milieu, geen visbestanden en ook geen visserij meer.

Los van de quota, mijnheer Caron, denk ik dat Vlaanderen wel een van de betere leerlingen van de klas is en dat wij met heel wat zaken in een duurzaam visserijbeleid echt wel het voortouw nemen. Ik heb daarover een specifieke vraag, minister. Er wordt beweerd dat een aantal lidstaten het niet zo nauw zou nemen met die visquota, lidstaten met een lange kustlijn en veel kleine vissers. Hoe zit het daarmee? Is daar iets op aan te merken? Kan daarin worden bijgestuurd?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, het is een traditionele vraag op het einde van het jaar over de visquota. Het was trouwens mijn eerste actuele

vraag hier in het Vlaams Parlement, in 2004. Ook toen was de discussie al: worden wetenschappelijke studies wel of niet gevolgd? Voor zover ik het kan inschatten, wordt dit wel gedaan. Zelfs ILVO is daarbij betrokken, alsook een aantal wetenschappelijke onderzoeken.

Minister, ik wil u namens onze fractie feliciteren met het behaalde resultaat, want het vastleggen van de quota is in het belang van de vissers. Als er geen visbestanden meer zijn, zijn er straks immers ook geen vissers meer.

Uit de besprekingen in de commissie blijkt toch, collega Vandenberghe en collega Caron, dat wij allemaal nog bezorgd zijn om de toekomst van onze visserij. Ik zou dus zeggen: ja, ondersteund door wetenschappelijk onderzoek. En ja, bezorgd om de visbestanden. Maar ook ja, in het belang van de visserijsector.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Deze vraag komt inderdaad elk jaar terug – ik heb ze vorig jaar ook gesteld – en telkens met dezelfde conclusies. We mogen niet vergeten dat we toch enigszins op de goede weg zitten. Dit jaar zitten de quota op ongeveer 6 procent van de wetenschappelijke adviezen. Vroeger zaten we zelfs op 30 procent van de wetenschappelijke adviezen. We zijn dus enigszins op de goede weg, maar het is altijd voor verbetering vatbaar.

We mogen niet vergeten dat de wetenschappelijke adviezen in feite al een compromis zijn, waar de ministers dan opnieuw een compromis over maken. Ik denk dat het wel nuttig kan zijn dat Europa de wetenschappelijke adviezen niet blijft onderschatten, in het belang van een langetermijnvisie voor de visbestanden en voor de vissers.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

Johan Verstreken (CD&V): Op lange termijn zijn we natuurlijk met zijn allen gebaat bij stabiele vispopulaties. Ik vind ook dat de minister zeer goed onderhandeld heeft. Voor tong krijgen we er bijvoorbeeld 22 procent bij, tegenover 15 procent in Nederland. Dat is een goede zaak voor de horecasector en de culinaire sector, maar ook voor iedereen, want het is natuurlijk gezond. Het is een kleine tip voor de kerstdagen.

Ons land is verre van de slechtste leerling van de klas. Wetenschappelijk onderzoek blijft belangrijk, maar het is daar ook op gebaseerd. Het is evident dat die vissen niet stoppen aan de grens. En die worden ook niet teruggestuurd. Ik vind het belangrijk dat we kunnen kijken naar die quota. Hoe wordt dat in de toekomst geëvalueerd, minister?

Minister Joke Schauvliege: Ik wil nog eens heel uitdrukkelijk herhalen dat er geen tegenstellingen zijn. Iedereen is voorstander van die visquota, omdat iedereen ervan overtuigd is dat we ervoor moeten zorgen dat er een duurzame visserij is en dat de visbestanden op peil moeten worden gehouden. De manier waarop er gewerkt wordt, is ook absoluut in overeenstemming met de wetenschappelijke inzichten. Waar we op basis van die wetenschappelijke inzichten zien dat de bestanden het niet goed doen, gaan de quota naar beneden. Waar we zien dat er een aangroei is omdat het goed gaat, worden de quota ook bijgestuurd. Er is dus absoluut onderbouwing en er wordt gewerkt op basis van die wetenschappelijke adviezen.

Er is constant overleg met de visserij, maar ook met alle andere actoren: het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ), maar ook Natuurpunt. We hebben zelfs gezamenlijk convenanten afgesloten, waarbij we heel wat trajecten hebben doorlopen, ook rond duurzaamheid.

Natuurpunt werkt zelf mee aan die alternatieven en aan die onderzoeken waar collega Caron naar verwijst. We zien daar heel mooie resultaten, ook rond het teruggooien van vis. Je hebt immers vaak bijvangst. Er is heel goed onderzoek over welke vis dat kan verdragen, hoe je die moet teruggooien, op welk moment, bij welke deining op zee. Dat wordt allemaal samen met alle actoren, bijvoorbeeld ook de natuurorganisaties, uitgewerkt. We hebben daar heel mooie trajecten en heel mooie resultaten.

Hoe zit het voor de toekomst? Tegen 2018 komen er heel wat nieuwe verplichtingen op de visserijsector af. De aanlandingsplicht is er een van. Dat is ook een nieuwe manier om daarmee om te gaan. Er zijn positieve zaken, maar er zijn soms ook heel wat vragen rond. Er wordt verder onderzocht hoe Europa dat in de juiste richting kan sturen en de vissers op dat vlak voldoende kan ondersteunen. Daarom hebben wij ook specifiek een aantal technische aspecten uitgewerkt en die ook verplicht op de vaartuigen. Dat zijn een aantal voorbeelden van hoe we de toekomst aanpakken en onze visserijsector verder willen ondersteunen.

Er zijn een aantal lidstaten die uitzonderingen vragen. Je hebt Nederland, dat het pulsvissen nog voortzet en daarop aangedrongen heeft bij de Commissie. Als de Commissie dat toestaat, is dat vaak onder heel strikte voorwaarden en met toezicht. Er wordt gekeken naar hoe daarmee wordt omgegaan. Ook alle andere quota worden heel streng bekeken en gemonitord. Ook onze instanties ILVO en VLIZ werken in Europees verband mee met het toezicht op het naleven van de quota.

Het heeft natuurlijk weinig zin om strikte quota op te leggen of onze vissers een verbod op te leggen om op tong te vissen in de Noordzee als alle andere lidstaten daar wel op tong gaan vissen. Dat is iets wat wij respecteren en onze vissers vinden het een erezaak om daar een punt van te maken.

Ik vind de quota een goede zaak. Er wordt zeker rekening gehouden met de wetenschappelijke onderbouwing. Het is een beetje zoals mevrouw Vermeulen zegt – en dat heeft al altijd bestaan – dat men naar het wetenschappelijk onderzoek kijkt, maar er is altijd een bandbreedte. Het wetenschappelijk onderzoek heeft altijd een foutenmarge, daarom gaat men daar 5, 6 of 7 procent onder of boven, op basis van die foutenmarge. Dat is dan telkens onderbouwd door onderzoeken die dan in het volgende jaar moeten verlopen. Nogmaals, de wetenschappelijke onderbouwing bepaalt dat die worden vastgelegd.

Steve Vandenberghe (sp-a): Ik ben heel blij dat ik na de tussenkomsten en over alle partijgrenzen heen, kan concluderen dat men zich volledig schaaft achter de wetenschappelijke adviezen en dit niet alleen in het belang van de vissers vandaag, maar vooral in het belang van de vele vissers die in de toekomst nog moeten gebruikmaken van onze zeeën. Dat is een taak van u, minister, maar ook van alle commissie- en parlementsleden om dit te bewaken en erop toe te zien dat dit verder wordt gerespecteerd.

Bart Caron (Groen): Ik zou pessimistisch en hyperoptimistisch kunnen zijn. Er is beterschap, minister, dat is zo, maar we zijn verre van de aankomst. We hebben nog een lange weg te zwemmen om de doelstelling te bereiken.

Mevrouw Vermeulen heeft het goed genuanceerd. De overschrijding van de quota is 6 procent. Voor de ontkenner hier: doe eens een google search op 'quota fish' op de laatste 24 uur en u krijgt de commentaren op de quota zoals ze deze nacht beslist zijn. U zult heel veel wetenschappers en vanuit heel veel wetenschappelijk onderzoek heel veel bedenkingen lezen over het overschrijden van de quota. Er is nog serieus werk te doen.

Wij zijn, sorry, mijnheer Vanderjeugd, niet bij de slechtste van de klas, maar wij worden genoemd bij de vijf landen die de ideale quota willen overschrijden en

blijven overschrijden. Het is een stap vooruit, maar we hebben nog een lange weg te gaan.

Mijnheer Sintobin, u ontkent het, ik vind dat u voor straf een jaar lang gedroogde wijting moet eten.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de plafonds voor reclame-inkomsten bij de VRT

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, op 8 december hield het weekblad Trends een lunch met als gastspreker de CEO van de VRT, Paul Lembrechts. Ik was daar niet bij, ik was helaas niet uitgenodigd, maar ik heb het verslag gelezen in de pers: "De CEO haalde uit naar het plafond dat de openbare omroep in de beheersovereenkomst opgelegd kreeg voor digitale commerciële communicatie."

Die uitspraak verbaast me. De beheersovereenkomst is ter zake bijzonder helder. De VRT mag 72,8 miljoen euro halen uit commerciële reclame en boodschappen van algemeen nut. 3 miljoen euro daarvan mag uit online reclame komen, als dat plafond overschreden wordt, gaat het eerste miljoen euro naar het Vlaams Audio-visueel Fonds, dus naar de brede audiovisuele sector. Als het nog meer is, komt dat op een wachtrekening terecht en dan beslist de Vlaamse Regering daarover.

Er is ook afgesproken dat het systeem om de twee jaar wordt geëvalueerd. Hoe reageert u, minister, minder dan een jaar nadat de beheersovereenkomst tot stand is gekomen en ruim een jaar voor de eerste evaluatie, op de stormloop van de CEO tegen dat plafond voor commerciële communicatie?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vandaele, u hebt de situatie correct geschetst. We kennen het plafond dat de VRT uit de markt mag halen uit reclame-inkomsten, bijna 73 miljoen euro. 3 miljoen euro voor advertentie- of reclame-inkomsten online, iets meer dan 17 miljoen euro voor het televisiegedeelte. Dat betekent dat de ruimere reclame-inkomsten die de VRT ophaalt, nog altijd via de radio binnenkomen.

Mijnheer Vandaele, die bedragen zijn niet zo maar bepaald. Zoals u zelf hebt verklaard, is dat vrij recent, ongeveer een jaar geleden, gebeurd. We hebben rekening gehouden met de gezondheid van de globale reclamemarkt in Vlaanderen en wat de verschillende spelers, met name de Vlaamse spelers in de perswereld, daar kunnen uithalen.

Die globale koek staat natuurlijk onder druk. We zien dat het gedrukte woord steeds minder reclame-inkomsten kan ophalen. De druk staat onder druk. De radio blijft redelijk gezond. De online-inkomsten zijn onduidelijk. De televisie is aan een omslag bezig. Online stellen we vast dat buitenlandse spelers, zoals Facebook en Google, maar zij zijn niet alleen, het overgrote deel van de reclame-inkomsten afkomen.

In die context zijn bepaalde plafonds afgesproken. Ik kan enkel beamen wat u al hebt verklaard: we zullen dat binnen twee jaar, in het voorjaar van 2018, evalueren. We zullen dan ook de globale gezondheid van de Vlaamse reclamemarkt in de media evalueren. Op basis daarvan zullen we dan en niet eerder nagaan wat er moet gebeuren.

U hebt verklaard dat de afgevaardigd bestuurder van de VRT heeft uitgehaald. Ik weet niet of hij dat heeft gedaan. Hij zou volgens u stormlopen. Ik zou hem

willen oproepen om niet storm te lopen. We zullen de gemaakte afspraken nakomen. We zullen dat later bekijken.

Ik plaats een en ander in een positief klimaat. Er is een toenadering tussen de verschillende mediagroepen in Vlaanderen. Ze gaan momenteel na hoe ze door middel van samenwerking de reclamekoek groter zouden kunnen maken. Ik blijf zeer voorzichtig. Het zal een lange en moeilijke weg worden. De gesprekken zijn aan de gang. De VRT doet hier actief aan mee. De uitspraken van de afgevaardigd bestuurder moeten in die context worden geplaatst.

Ik hoop dat de kennisdeling en de samenwerking ertoe zullen leiden dat we meer reclame-inkomsten in eigen land kunnen houden. Dat neemt niet weg dat de gemaakte afspraken zullen worden nageleefd. We zullen te gelegener tijd, in 2018, nagaan of er iets aan de plafonds moet veranderen en, zo ja, wat dan precies. Zoals u zelf hebt verklaard, is het daar nog veel te vroeg voor. Daarover zijn we het roerend eens.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, u weet ook niet wat precies is gezegd. U haalt het ook uit de pers. U was waarschijnlijk, net als ik, niet uitgenodigd. U hebt verklaard waarom die plafonds bestaan. Dat is geen toeval. We willen het ecosysteem met verschillende media bewaren. U vindt een betere samenwerking tussen de spelers wenselijk. Ik denk dat we daar allemaal achter staan.

Dit voorval stoort me echter toch een beetje. De ceo komt uit het bedrijfsleven. Ik weet niet of het de gewoonte is dat een afgevaardigd bestuurder van een bedrijf zich op een publieke tribune negatief uitlaat over de beslissingen van de aandeelhouders. Ik zal die vraag misschien zelf beantwoorden. Dat is niet de gewoonte. Het is 'not done'. Is dit voor u een aanleiding om eens een gesprek met de ceo te voeren?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Mijnheer Vandaele, het is niet helemaal verrassend. Ik was ook niet uitgenodigd. U hoeft zich geen zorgen te maken. Ik heb het ook enkel gelezen. Ik ben bij wijze van spreken ook een aandeelhouder. Als Vlaamse volksvertegenwoordigers zijn we allemaal aandeelhouders. U moet opletten voor veralgemeningen. Ik zou niet voor alle aandeelhouders spreken. Ik ben op dat vlak iets genuanceerder.

Er zijn inderdaad afspraken over de evaluatie gemaakt. Ik wil echter een bijkomend element aanbrengen. Tot verrassing van het huis aan de Reyerslaan is het gedeelte van de dotatie dat betrekking heeft op de werkingskosten, niet geïndexeerd. De facto zal de VRT een lager meerjarig budget krijgen dan wat normaliter in de beheersovereenkomst was afgesproken. Dat is natuurlijk een generieke beslissing van de Vlaamse Regering. Ik stel echter voor beide zaken samen te voegen. Dat lijkt me een faire deal.

Ik zou u ook willen vragen met alle Vlaamse zenders samen te werken. De VRT vormt geen potentiële bedreiging voor Medialaan of SBS. Google, Facebook en dergelijke bedreigen ons medialandschap. Misschien moeten we ons daar samen tegen wapenen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers, kunt u eerst zeggen of u op de lunch bent uitgenodigd? Daarna kunt u uw vraag stellen.

Karin Brouwers (CD&V): Ik was niet op de lunch uitgenodigd.

Minister, ik volg de vraag van de heer Caron. Ik heb die vraag ook al gesteld, naar aanleiding van de begrotingsbespreking in de commissie. Maar ik wou ook

nog eens verwijzen naar de resolutie die we hier in juli 2015 hebben goedgekeurd. Daar stond in: "De onlineadvertentie-inkomsten zullen worden geplafonneerd. De wenselijkheid en concrete kansen van een gezamenlijk initiatief door private mediaspelers en de openbare omroep met als doel de onlineadvertentiebestedingen zoveel mogelijk in Vlaanderen te houden, wordt nader onderzocht." En dan hebben we hier ook goedgekeurd: "Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek kan dit plafond, indien marktversterkend, opgeheven worden." Dat was de wens van het parlement. Dit is niet letterlijk overgenomen in de beheersovereenkomst. Die spreekt over de samenwerking waarover u het zonet had, minister. Ik heb u ook al meermaals gevraagd hoe dat nu zit. Zitten de VRT en de commerciële spelers nu samen om daar iets aan te doen? Gelukkig hoor ik nu dat er eindelijk gesprekken zijn. Hebt u enig idee wanneer die zouden landen? Ik besef dat het moeilijk is, maar misschien hebt u daar zicht op.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ook mijn fractie vindt het goed dat de inkomsten uit de commerciële communicatie van de VRT geplafonneerd zijn. Dat is een zeer belangrijke zaak in het licht van het gezonde ecosysteem, zoals we dat noemen, en in het belang van de hele mediasector.

De media zijn in een constante beweging. Het is dus ook een goede zaak dat die evolutie om de twee jaar moet worden gemonitord. De digitalisering gaat immers razendsnel. We willen dat de VRT is waar de Vlaming is. Als dat steeds meer online is, moet ook de VRT zich daar ontwikkelen.

Als in 2018 die evaluatie plaatsvindt, is het ook belangrijk om rekening te houden met de kijkcijfers van het online videoplatform. Minister, ik roep u op om alvast de suggestie van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) te volgen, om ook het online kijkgedrag te monitoren en in kaart te brengen. We moeten dat volgen, zodat we begin 2018 een heel duidelijk zicht hebben, niet alleen op de inkomsten maar ook op de kijkcijfers. Zo kunnen we weten waarover we spreken.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Segers, u geeft aan dat er ons nog veel ontwikkelingen te wachten staan. We zullen dus voortdurend moeten aanpassen, ook inzake de monitoring.

Mijnheer Caron, wat u zegt, is inderdaad in de commissie Media aan bod gekomen. Er is de niet-indexering van de werkingskosten, die, zoals u weet, generiek is. Wij proberen altijd een goed evenwicht te vinden tussen enerzijds de stabiele financiering van de openbare omroep en anderzijds een aantal generieke maatregelen die voor iedereen gelden. Dit debat zetten we zeker nog voort.

Mijnheer Vandaele, het gesprek waarnaar u verwees, heeft al plaatsgevonden. Ik heb op gezette tijden een rechtstreeks en goed contact met de afgevaardigd bestuurder. Wij doen dat op informele wijze. Ik heb dus de context waarin een en ander gezegd is tijdens de fameuze lunch waarop niemand in deze zaal aanwezig was. Ik denk het toch, of zijn er toch mensen die mij kunnen tegenspreken? *(Minister Sven Gatz kijkt vragend naar de zaal)*

Voilà, blijkbaar niet.

Nogmaals, de afgevaardigd bestuurder is zich zeer goed bewust van het feit dat 'pacta servanda sunt'. Met andere woorden: afspraak in 2018. Anderzijds is er inderdaad gelukkig, mevrouw Brouwers, een toenadering tot de mediaspelers. Nu probeert men tot concrete afspraken te komen met betrekking tot het gezond houden en het gezonder maken van de reclamemarkt in Vlaanderen. Ik kan daar ten aanzien van hen – het zijn ook privébedrijven en dergelijke meer, en een openbaar bedrijf – niet zomaar een datum op zetten, maar dat de klokt tikt, weten

zij ook. Zij hoeven niet door mij of door u aangespoord te worden om vooruit te gaan. We zullen daarover niet al te lang na Nieuwjaar wel dingen vernemen.

Ik wil benadrukken dat we de informatielijnen goed en kort houden, mijnheer Vandaele. Wij doen dat op een normale manier, in een open dialoog. Iedereen weet waar hij aan toe is. We zullen ook rekening houden met hoe de markt verder evolueert. Verder kan ik daar niets aan toevoegen.

Wilfried Vandaele (N-VA): Minister, het stoort mij dat de VRT blijkbaar zonder ophouden zeurt over een tekort aan middelen, maar tegelijk initiatieven neemt waar niemand op zit te wachten. Er wordt een nieuwe huisstijl aangekondigd, een extra lineair Ketnet is ooit al tot stand gekomen en dan weer gestopt. We hebben ook het extra derde net gehad, dat ondertussen opgehouden is te bestaan. We kennen die passage in de beheersovereenkomst. De heer Caron bevestigt dat. Er is geen indexering voor werkingskosten. Ik vind dit gekreun op de duur een beetje ongeloofwaardig. Ik hoop dat men zich op dat gebied zal herpakken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.58 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.11 uur.*

ONTWERP VAN DECREET houdende invoering van een gereglementeerde boekenprijs

– 945 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende invoering van een gereglementeerde boekenprijs.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Bastiaens, verslaggever, heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, collega's, vooreerst wil ik mijn collega-verslaggever, mevrouw Idrissi, verontschuldigen: ze is wegens ziekte afwezig. Als verslaggevers kiezen we ervoor om vandaag ook mondeling verslag uit te brengen over dit historisch ontwerp van decreet. Ik sta even stil bij de totstandkoming enerzijds en de inhoud en de doelstellingen ervan anderzijds. Ondertussen is het 34 jaar geleden dat het eerste wetsvoorstel werd ingediend om de toegestane korting voor nieuwe boeken te reguleren. Voorbeelden uit de buurlanden hebben het nut van die gereglementeerde of vaste boekenprijs al aangetoond. Ook onze boekensector was een vragende partij. Om allerlei redenen zijn dat eerste wetsvoorstel en de achttien daaropvolgende nooit omgezet in een wet.

Sinds de zesde staatshervorming is de bevoegdheid voor de prijsregulering van culturele producten zoals boeken een bevoegdheid van de gemeenschappen. De boekensector heeft hier heel doortastend op ingespeeld en is met alle stakeholders rond de tafel gaan zitten om een gedragen consensusvoorstel uit te werken. Onder leiding van het Boekenoverleg is op die manier een aanzienlijk deel van het voorbereidende werk voor dit ontwerpdecreet gerealiseerd. De meerderheidsfracties hebben dit voorstel dankbaar geaccepteerd en in het regeerakkoord zo verwerkt: "We voeren een gereglementeerde boekenprijs in, zodat bij de verkoop van nieuwe boeken gedurende de eerste zes maanden een maximaal kortingsplafond geldt, om

de boekensector ademruimte te geven om te blijven investeren in een rijk en divers boekenaanbod.”

In het voorjaar van 2015 hield de commissie Cultuur een zeer uitgebreide hoorzitting met alle betrokkenen: het Boekenoverleg, een onderzoeker van iMinds, de onafhankelijke boekhandels, maar ook een vertegenwoordiger van een groot-warenhuisketen, de bibliotheeksector, de Vlaamse auteursvereniging en een ervaringsdeskundige uit Nederland. Begin juli 2015 volgde een interessante gedachtewisseling met minister Gatz. De minister gaf inzage in zijn plannen met het voorstel van de boekensector, en wees op juridische en praktische bezwaren waarvoor hij nog oplossingen zou zoeken. De commissieleden deden suggesties om het voorstel van het Boekenoverleg te verfijnen en te verbeteren.

De minister werkte daarop naarstig voort aan het ontwerpdecreet. Hij vroeg advies aan de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en aan de Raad van State. In oktober jongsleden kon het ontwerpdecreet dan worden ingediend. Begin november heeft de commissie opnieuw een hoorzitting gehouden en geluisterd naar de finale bedenkingen bij het ontwerpdecreet van onder meer Boek.be, De Standaard Boekhandel, de onafhankelijke boekhandelsorganisatie Confituur en de bibliotheeksector. De commissie Cultuur besprak het ontwerpdecreet op 1 december. Het werd unaniem goedgekeurd door de aanwezige fracties.

Het invoeren van een gereguleerde boekenprijs maakt deel uit van geïntegreerd letterenbeleid, waarbij niet enkel ondersteuning wordt gegeven via subsidies maar ook flankerende maatregelen worden genomen. In negen Europese landen – waaronder de buurlanden Nederland, Frankrijk en Duitsland – is al vele jaren een vaste of een vorm van een gereguleerde boekenprijs ingevoerd. Met dit decreet wordt dat nu ook in ons land realiteit. De invoering van een gereguleerde boekenprijs heeft een dubbel doel: de daling van het aantal boekhandels een halt toeroepen en de diversiteit van het aanbod in de boekhandels handhaven. Voor Nederlandstalige boeken, zowel in print als digitaal, die in de Vlaamse Gemeenschap voor het eerst op de markt worden gebracht, zal een prijs worden vastgesteld door de uitgever of door de importeur. Deze prijs is bindend voor de duur van zes opeenvolgende maanden, met ingang vanaf de eerste dag waarop het boek voor verkoop aan de eindconsument beschikbaar is. Iedereen die boeken te koop aanbiedt of verkoopt voor commerciële doeleinden aan de eindconsument, moet die vastgestelde prijs hanteren. Op die vastgestelde prijs kunnen wel kortingen worden toegestaan, mits die gelden voor alle verkooppunten.

Dit geldt bijvoorbeeld voor de ledenprijs, actieprijs, combinatieprijs of serieprijs. Het uitgangspunt is evenwel een maximale korting van 10 procent op de vastgestelde prijs. Bij geschillen kan er uiteraard een beroep worden gedaan op een onafhankelijke buitengerechtelijke geschillencommissie of gerechtelijke verderingsmogelijkheden op basis van onwettige handelspraktijken.

Het ontwerp van decreet gaat dus uit van een maximale korting van 10 procent op de vastgestelde prijs. Enkel voor onderwijsinstellingen en bibliotheken is een grotere korting mogelijk. Op dit punt werd het ontwerp trouwens geamendeerd, ook alweer unaniem. In het ontwerp van de minister werd het maximumkortingsbedrag voor bibliotheken vastgelegd op 25 procent. Tijdens de hoorzittingen was evenwel gebleken dat die korting voor bibliotheken bij veel betrokkenen moeilijk lag. De bibliotheeksector vond de korting te laag, omdat bibliotheken nu vaak hogere kortingspercentages krijgen. Ze vrezen voor de negatieve impact op het collectiebeleid. De boekensector daarentegen argumenteerde dat de korting van 25 procent voor bibliotheken de doelstelling van het decreet ernstig zou bedreigen en pleitte voor een maximale korting van 15 procent. Ook die vraag was onderbouwd. Tal van bibliotheken gaan op dit moment immers nog te vaak uit van een maximale gratis dienstverlening boven op de bestaande grote kortingen.

De commissieleden hadden begrip voor die bekommernissen, maar wensden de belangen van de hele boekensector voor ogen te houden. Als er geen Vlaamse boeken meer worden uitgegeven en verkocht, dan is dat immers ook nadelig voor de bibliotheken. Bovendien bedraagt het aandeel van de bibliotheeksector in de omzet van de boekensector op dit moment slechts 7 procent, en uit een vergelijking met de kortingen die in onze buurlanden worden gehanteerd, blijkt dat de gemiddelde korting voor de bibliotheeksector, de nu voorgestelde 25 procent, aan de hoge kant was. Daarom werd een amendement unaniem goedgekeurd om de maximale korting voor bibliotheken te beperken tot 20 procent. Dit compromis werd trouwens ook voorgesteld in het SARC-advies. Dit compromis van 20 procent mag uiteraard niet tot gevolg hebben dat de hele set van diensten van boekhandels onverminderd 'gratis' dient te worden geleverd aan bibliotheken.

Om de doeltreffendheid en de effecten op het ecosysteem van het Vlaamse boekenvak te evalueren, wordt binnen vier jaar een verslag opgemaakt. Voor de inwerkingtreding, dus eigenlijk op dit moment, gebeurt daartoe een nulmeting, op basis van diverse criteria en opnieuw in overleg met de hele sector. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, collega's, ik kom toch even vooraan omdat dit toch belangrijk is. Zoals de verslaggever heeft aangeduid, is dit ook enigszins historisch. We zijn er immers eindelijk, na een paar decennia in geslaagd om te komen tot geen vaste, maar een gereglementeerde boekenprijs. We gaan even terug in de tijd, niet zo heel ver terug. Onder ons, in De Schelp, vond in 2014 De Staat van het Boek plaats, een debat waarop een aantal collega's ook aanwezig waren. Voor CD&V was dat toen nog de heer Paul Delva. We hebben daar toen gedebatteerd over de toekomst van het boek. Ik heb daar toen ook namens mijn partij beloofd dat wij zouden gaan voor een gereglementeerde boekenprijs. Om het te zeggen met de woorden van Hannibal van The A-Team – ik kijk altijd naar zeer boeiende feulletons: "I love it when a plan comes together." Ik ga geen sigaar opsteken, maar het is toch zo, 'the plan has come together'. We staan hier vandaag voor de goedkeuring van dit ontwerp van decreet over de gereglementeerde boekenprijs.

Dames en heren, als Vlaams-nationalisten beschouwen wij cultuur als een heel hoog goed. Onze boeken, onze literatuur zijn daarbij zeer belangrijk. Waarom? Het is onze taal, onze ziel, onze geschiedenis, onze toekomst. Niets is zo verweven met onze identiteit als onze auteurs, als onze boeken.

Is dit nu een mirakeloplossing? Zullen morgen alle problemen voor het boekenvak opgelost zijn? Neen, uiteraard niet. Dit hoort thuis in een ketting van maatregelen die we moeten nemen wanneer we het boekenlandschap willen verbeteren. Dit ontwerp van decreet is echter onontbeerlijk wanneer men die ketting wil vervolmaken.

Ik ben heel blij dat wij ook in de commissie op een heel grote eensgezindheid konden rekenen. Het is ook belangrijk dat het parlement dit ontwerp kamerbreed – dat hoop ik toch – steunt. Het geeft een duidelijk signaal dat wij het over die elementen eens kunnen zijn, over partijgrenzen heen.

Wat het amendement betreft, hebben we een oplossing gezocht. Voor bibliotheken gaan we voor 20 procent korting in plaats van 25 procent. Dat is een goede maatregel waarbij we rekening houden met de bezorgdheid van de bibliotheken en van de boekensector.

Mijn uiteenzetting was eerder een kortverhaal dan een volumineuze roman. Ik wil u en de diensten danken dat we zo snel kunnen landen met dit ontwerp van

decreet. De N-VA zal dit ontwerp van decreet volmondig steunen, dan kunnen we allemaal snel naar huis en nog een boek lezen.

De voorzitter: Mevrouw Bastiaens heeft het woord.

Caroline Bastiaens (CD&V): Voorzitter, ik wil graag nog even reageren namens mijn fractie.

Het gebeurt niet zo vaak dat we als politici geschiedenis kunnen schrijven. We moeten het woord historisch niet te vaak gebruiken, maar vandaag lijkt het me wel gepast. Na dertig jaar debatteren en amper twee jaar nadat Vlaanderen bevoegd is geworden, kunnen we vandaag een decretale regeling goedkeuren en invoeren.

Ere wie ere toekomt: we zouden hier vandaag niet over kunnen debatteren zonder het uitstekend voorbereidende werk van het Boekenoverleg. Het is immers geen sinecure om alle partners, vaak met tegenstrijdige of alvast niet gelijklopende belangen, op dezelfde golflengte te krijgen.

Ik ben ook heel tevreden over het parlementaire proces dat dit ontwerp van decreet heeft doorlopen met een interessante wisselwerking tussen het veld, de parlementsleden en de minister. Voor de collega's die twifelen aan het nut van dergelijke interventies in een economische sector die de boekensector toch ook is, wil ik toch graag de Nederlandse expert citeren die we beluisterd hebben tijdens de hoorzitting: "De gereglementeerde boekenprijs is geen economische maatregel maar een instrument van cultuurbeleid."

We willen dit instrument inzetten om de hele boekensector meer ademruimte te geven. Immers, een neerwaartse prijsspiraal brengt de positie van boekhandel en boekenproducent in gevaar. De doelstelling van de vaste boekenprijs is dus duidelijk: een gelijk speelveld creëren voor alle boekenhandels, groot en klein, en een breed en divers aanbod garanderen, ook van minder bekende en beginnende auteurs. Ook de onlineverkoop van boeken zal onder de nieuwe regelgeving vallen, en het ontwerp van decreet zal ook werk maken van een grondige evaluatie van het effect van de gereglementeerde boekenprijs. Ik wil daarom een warme oproep doen aan alle spelers in het veld om er nu samen voor te gaan, uit een hopelijk gezamenlijke liefde voor het boek. Het is een prima zaak dat het decreet er na vele jaren eindelijk komt, maar het is even belangrijk dat alle spelers – auteurs, uitgevers, de grote en de kleine boekhandels, de bibliotheken en de scholen – dit samen doen in de toekomst.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, mevrouw Idrissi vindt het echt verschrikkelijk dat ze vandaag niet aanwezig kan zijn in het Vlaams Parlement om deze historische stemming bij te wonen. De verslaggever heeft al duidelijk gemaakt welke aanloop is genomen naar dit ontwerp van decreet, hoeveel pogingen al zijn ondernomen om een reglementaire boekenprijs of een variant in te voeren in Vlaanderen. En vandaag zal het zover zijn, mijn fractie zal met heel veel enthousiasme dit ontwerp van decreet goedkeuren omdat wij ervan overtuigd zijn dat het een goede zaak zal zijn voor de boekhandels in Vlaanderen. Helaas hebben wij er daarvan de afgelopen jaren te veel de deuren zien sluiten. Het zal ook een heel goede zaak zijn voor de boekenlezers, aan wie we willen garanderen dat zij hun gading zullen blijven vinden in een rijk en gevarieerd aanbod en natuurlijk ook voor de auteurs, in wier talent wij kunnen blijven investeren wanneer hun werk, ook letterlijk, naar waarde kan worden geschat. (*Applaus bij sp.a*)

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik dank de verslaggever, mevrouw Bastiaens, voor haar zeer adequaat verslag en haar goede overzicht. Ik dank ook collega Meremans voor zijn bevologenheid, dat mag worden gezegd.

Minister, als het goed is, willen we het ook gezegd hebben. Het is een goed ontwerp van decreet. We zullen het dan ook met heel veel enthousiasme goedkeuren.

Het is ook tot stand gekomen, zoals collega Bastiaens al zei, vanuit een fijne samenwerking met het middenveld uit die brede boekensector: het BoekenOverleg met Boek.be op kop, maar ook met de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie (VVBAD) die de bibliotheeksector vertegenwoordigt en de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC).

Ik ben persoonlijk heel blij dat het er komt. Hoeveel versies waren er ook alweer, mevrouw Bastiaens? Ik heb er in 2002 ook nog eens eentje geschreven. Ik weet niet de hoeveelste in het rijtje het toen was, maar het doet er ook niet toe.

Het is een belangrijk ontwerp van decreet. We gaan de markt reguleren of iets meer reguleren dan voorheen omwille van de diversiteit en de breedte van het boekenaanbod, omwille van de leefbaarheid van de onafhankelijke boekhandel en omwille van een redelijke prijskorting die het openbare bibliotheken ook mogelijk maakt om aan toegankelijke prijzen de eigen collectie blijvend actueel te houden en te versterken.

Minister, er is nog een aandachtspuntje voor Brussel. Er moet nog een afstemming gebeuren met de andere gemeenschappen voor het tweetalig gebied Brussel. Ik heb begrepen dat de Brusselse boekhandels zich op vrijwillige basis zullen houden aan de prijszetting. Ik hoop dat dit ook met de grote spelers het geval is, zoals Fnac en Standaard Boekhandel. Als dat zo is, dan hebben we een heel grote stap gezet.

Ik maak even een vergelijking. Ik heb ooit met de bisschop van Brugge gepraat over de financiering van de kerkfabrieken. Hij zei: "Je kunt als kerkfabriek niet beter worden gefinancierd dan met een sp.a-politicus als burgemeester." Wel, ook dit ontwerp van decreet is tot stand gekomen onder impuls van een liberale minister die geschiedenis schrijft.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil me kort aansluiten bij de woorden van lof die al door diverse collega's zijn uitgesproken. Het ontwerp van decreet komt iets te laat voor de traditioneel drukke eindejaarsperiode in de boekhandels. Niettemin ben ik er zeker van dat het een duwtje in de rug zal zijn voor de boekensector in het algemeen en in het bijzonder voor de helaas veel te weinig onafhankelijke boekhandels die er nog in Vlaanderen zijn.

Minister, het gebeurt niet vaak dat u bij de bespreking van een ontwerp van decreet de steun krijgt van alle fracties, maar ik vond het toch de moeite om ook namens mijn fractie onze volledige steun en goedkeuring voor dit ontwerp van decreet uit te spreken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, ik dank u voor de steun bij de werkzaamheden van de totstandkoming van dit ontwerp van decreet. Ik wil nog eens benadrukken dat het een culturele tussenkomst is in een sector die vervlochten is tussen culturele en economische belangen. We hebben ons uiterste best gedaan om een evenwicht te vinden – ik ga niet zeggen hét evenwicht – om met alle belangen van de spelers in de boekensector rekening te houden en tegelijk, zoekende naar

dat evenwicht, toch nog een impact te hebben en de gezondheid van de globale boekensector te kunnen garanderen.

Ik dank de verschillende geledingen van de boekensector en het maatschappelijk middenveld die zich hier hebben aangediend om ons wijzer te maken, want dat is toch wel degelijk gebeurd.

Ik dank ook de collega's in het Vlaams Parlement en hoop stiekem op een voortzetting van de unanieme stemming in de commissie Cultuur.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 945/4)

– *De artikelen 1 tot en met 27 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de milieueffectrapportage van bepaalde openbare en particuliere projecten

– **965 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de milieueffectrapportage van bepaalde openbare en particuliere projecten.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 965/1)

– *De artikelen 1 tot en met 25 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot overname van de personeelsleden van de vzw Plan C door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij – 975 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot overname van de personeelsleden van de vzw Plan C door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 975/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen – 986 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Dit is een vrije technische aangelegenheid omdat drie fondsen samensmelten. Tijdens de commissiebespreking heb ik gevraagd naar de manier waarop de verdeling van het Grootstedenfonds gebeurt. Wat zijn de criteria? Het zijn percentages en bedragen die in het verleden gevormd zijn als gevolg van overeenkomsten en situaties, en op dat moment waarschijnlijk objectieve keuzes. We kunnen ons daar echter vragen bij stellen. Ik kijk uit naar het moment waarop we ten gronde zullen kunnen discussiëren over de criteria en de financiering van de lokale besturen.

De voorzitter: Wilt u daar nu of later grondig over discussiëren?

Bart Dochy (CD&V): Dit is niet het voorwerp van vandaag, maar het komt nog.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil erop wijzen dat de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) heeft gevraagd om in de toekomst na te denken over

de ondersteuning van het platteland. Het bestaande Plattelandsfonds wordt ingekanteld waardoor er algemene projecten mee worden ondersteund die niet altijd specifiek aan het platteland gelinkt zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan wegenwerken. Ik roep op om een echt plattelandsbeleid te voeren dat rekening houdt met de specifieke kenmerken van het platteland, met de problemen en de nadelen die er eigen aan zijn en dat er oplossingen voor worden gezocht en gefinancierd.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Het uitgangspunt van het Plattelandsfonds was om gemeenten die weinig fiscale draagkracht hebben, te ondersteunen zonder over-tollige planlast omdat dat een mattheuseffect zou creëren waardoor plattelands-gemeenten uit de boot zouden vallen. Dit is nu een zeer nuttig instrument voor plattelandsgemeenten.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 986/1)

– *De artikelen 1 tot en met 18 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de oprichting van het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid – 923 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de oprichting van het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 923/3)

– *De artikelen 1 tot en met 36 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties – 1012 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Lionel Bajart bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties.

De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, ministers, collega's, de Vlaamse Regering sloot samenwerkingsovereenkomsten af met regionale televisieomroepen, en die lopen in principe af op het einde van dit jaar, dus op 31 december. De evaluatie die de nieuwe samenwerkingsovereenkomsten moest voorbereiden, werd later opgeleverd, en dus wordt een en ander uitgesteld. Met andere woorden, we dienen de huidige samenwerkingsovereenkomsten voort te zetten en daarom moeten we een decretale wijziging maken die ingaat op 1 januari 2017. Vandaar de hoogdringendheid.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Is het parlement het eens met dat voorstel tot spoedbehandeling? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): De Vlaamse Regering werkte met samenwerkingsovereenkomsten voor de Vlaamse regionale televisieomroepen die een termijn bestrijken van vijf jaar. Op 31 december komen we aan het einde van die vijf jaar. Om net als bij de VRT en de radio-omroepen ervoor te zorgen dat ook de regionale televisies in de toekomst een sterke, onderbouwde, maar vooral door-dachte bijdrage kunnen leveren aan ons media-ecosysteem, hebben we gevraagd dit systeem eerst en vooral te evalueren. Daarbij werd vertraging opgelopen.

In de beleidsbrief Media 2016-2017 stelt minister Gatz dan ook voor om de nieuwe samenwerkingsovereenkomsten uit te stellen zodat de evaluatie, maar ook de oplossing voor belangrijke en prangende problemen, maar ook vraagstukken ten

gronde kunnen worden bekeken, ook hier in het parlement. Daarbij stuiten we op een mankement in het huidige Mediadecreet omdat er geen regeling in staat over het uitblijven van nieuwe samenwerkingsovereenkomsten.

Daarom stellen we hier voor de regeling die we wel hebben bij de VRT, over te nemen, namelijk dat de huidige samenwerkingsovereenkomsten worden verlengd tot de nieuwe ondertekend zijn.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1012/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de oprichting van het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid – 923 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
104 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende invoering van een gereglementeerde boekenprijs
– 945 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 4**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
104 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden. (*Applaus*)

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, wat betreft de milieueffectrapportage van bepaalde openbare en particuliere projecten
– 965 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot overname van de personeelsleden van de vzw Plan C door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
– 975 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

99 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
99 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van een Vlaams fonds voor de stimulering van (groot)stedelijke en plattelandsinvesteringen – 986 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
105 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

100 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron houdende wijziging van artikel 166 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de regionale televisieomroeporganisaties – 1012 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
105 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Mag ik even uw aandacht voor de regeling van de werkzaamheden van volgende week? We komen opnieuw bijeen op dinsdag 20 december 2016 om 14 uur – en dan zijn er ook stemmingen –, op woensdag 21 december 2016 om 9 uur, om 14 uur en om 19 uur en op donderdag 22 december 2016 om 9 uur, om 14 uur en eventueel, mijnheer Somers, om 19 uur. *(Opmerkingen van Bart Somers. Gelach)*

Ja, we kunnen ook heel lang schorsen. Dat hangt ook van mij af, mijnheer Somers. *(Gelach)*

Ik was bijna nog vergeten mee te delen dat mevrouw Coudyser vandaag jarig is.
(Applaus)

Ze is 37 jaar jong. *(Opmerkingen)*

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.45 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Rik Daems, Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Cindy Franssen, An Moerenhout, Tom Van Grieken: familieverplichtingen;

Björn Anseeuw, Yamila Idrissi, Ann Soete, Emmily Talpe: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn

Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate,

Tine Soens, Bart Somers, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van

dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Lies Jans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Martine Taelman, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants